

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1988

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
49

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 117

Συμπλήρωση και τροποποίηση του Π.Δ. 108/1987 (ΦΕΚ 63Α')
(Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα
των Ενιαίων Πολυλασιδιών Λυκείων)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 5 και 24 παρ. 2γ του Νόμου 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α').
2. Την αριθμ. 81/1987 πρόταση του παιδαγωγικού ινστιτούτου.
3. Την αριθμ. 786/87 γνωμοδότηση του συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση του Γενικού Επικεφαλής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα του κλάδου 3 Βιβλιοθηκονομίας,
της Γ' τάξης.

Μαθήματα	Ώρες
Γενική βιβλιογραφία-Πληροφορικό υλικό	3/-
Εισαγωγή στις επιστήμες και ειδική βιβλιογραφία	-/5
Οργάνωση βιβλιοθηκών	5/3
Ταξινόμηση-Θεματική καταλογογράφηση	4
Περιγραφική καταλογογράφηση	4
Ιστορία των βιβλίων και της τυπογραφίας	2/-
Ιστορικά αρχεία-Βασικές αρχές αρχειονομίας	-/2
Δεύτερη ξένη γλώσσα (γαλλικά ή αγγλικά)	2
Σύνολο	20

1. ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

Διδακτέα ώλη

Α. Βιβλιογραφία
Η ανάγκη υπάρξεως της βιβλιογραφίας.

Η αξία της βιβλιογραφίας. Γενικός ορισμός.

Ειδή βιβλιογραφιών: Γενική, ειδική, διεθνής, εθνική, πρωτογενής, διευτερογενής, ενδεικτική, περιγραφική, αναλυτική, κριτική, εξαντλητική, επιλεκτική, αναδρομική, τρέχουσα, χρυψή, εμπορική, βιογραφική. Παραδείγματα ελληνικά (ξένα παραδείγματα θα χρησιμοποιηθούν μόνο σε δεν υπάρχουν ελληνικά ή σε τα ξένα είναι ευρείας χρήσεως στην Ελλάδα). Εμπέδωση με ασκήσεις μέσα στην τάξη. Ασκήσεις στο εργαστήριο.

Τρόποι ταξινομήσεως των λημμάτων: Αλφαριθμητικός, χρονολογικός, συστηματικός. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα εκάστου. Ασκήσεις

στο εργαστήριο.

Διεθνείς γενικές βιβλιογραφίες (μόνο ξενόγλωσσες υπάρχουν). Δομή. Εξυπηρέτηση που παρέχουν. Ασκήσεις. Εργαστήριο.

Εθνικές γενικές βιβλιογραφίες τρέχουσες και αναδρομικές. Η ονομασία τους στην εθνική της μορφή. Σύντομη ιστορία. Συγχνητήσα. Δομή. Εμπέδωση με παραδείγματα. Ασκήσεις. Οι εργαστηριακές ασκήσεις θα γίνουν σε μεγάλη βιβλιοθήκη.

Ελληνική εθνική βιβλιογραφία. i) Αναδρομική: Προσπάθειες συντάξεως αναδρομικής ελληνικής βιβλιογραφίας μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα από Έλληνες και ξένους. Ελληνικές εθνικές βιβλιογραφίες 19ου και 20ου αιώνα από Έλληνες και ξένους βιβλιογράφους*. ii) Τρέχουσα: Προσπάθειες για συγχρότηση τρέχουσας ελληνικής εθνικής βιβλιογραφίας στον 20ο αιώνα από ξένους και από Έλληνες. Ασκήσεις. Εργαστηριακές ασκήσεις σε μεγάλη βιβλιοθήκη.

Ιδρύματα που ασχολούνται με τη σύνταξη βιβλιογραφίας.

B. Πληροφοριακό υλικό

Πολλαπλασιασμός των μεθόδων παροχής πληροφοριών.
Χρησιμότητης και αξία του πληροφοριακού υλικού.

Ορισμοί.

Ειδή πληροφοριακών: Εγκυλοπαίδειες, είδη κατά το περιεχόμενο και κατά τη δομή της ώλης, λεξικά (ενοιολογικά, ορθογραφικά), οδηγοί, κατάλογοι διευθύνσεων, στατιστικά δελτία, επετηρίδες, χρονολόγησης πίνακες, βιογραφίες (WHO IS WHO), επίσημες εκδόσεις, χάρτες - όπλαντες - σφαίρες, εκθέσεις οργανισμών, διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Περιγραφή των χωριστέρων παραδειγμάτων από κάθε είδος. Ορισμός. Δομή και τρόπος χρήσεως. Ασκήσεις στην τάξη. Εργαστηριακές ασκήσεις από τη γηγειρίδιο ή από ερωτήσεις που δημιουργεί ο καθηγητής. Πληροφοριακό τμήμα της βιβλιοθηκής. Περιγραφή. Ορισμός. Κατάρτιση συλλογής πληροφοριακών μικρής βιβλιοθήκης.

Ο υπάλληλος του πληροφοριακού τμήματος βιβλιοθήκης. Προσόντα. Εξυπηρέτηση του αναγνώστη.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Διδακτέα ώλη

Ανάλυση της γνώσης και διαχωρισμός της σε επιστήμες και κλάδους επιστημών. Περιληπτική περιγραφή όλων των επιστημών (Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών, Θετικών και Εφαρμοσμένων). Ανάλυση του γνωστικού συντικευμένου κάθε επιστήμης χωριστά.

Στη συνέχεια θα διδαχθεί το περιεχόμενο, η σημασία και ο τρόπος προσέγγισης όλων των πηγών πληροφόρησης γενικά και ειδικά για κάθε ομάδα επιστημών, που αναφέρεται παραπάνω.

Ανάλυση των ίδιων πηγών κατά επιστήμη και κλάδο δηλ.:

α) Ανθρωπιστικές

Φιλοσοφία
Θρησκεία
Γλώσσα-Φιλολογία-Λογοτεχνία
Τέχνες
Ιστορία-Γεωγραφία

*Ασκήσεις Εργαστηριακές ασκήσεις στην Εθνική βιβλιοθήκη.

β) Κοινωνικές

Κοινωνιολογία
Στατιστική
Πολιτικές επιστήμες
Οικονομία
Δίκαιο
Δημόσια Διοίκηση
Πρόνοια
Εκπαίδευση
Εμπόριο-Μεταφορές
Εθνογραφία
γ) Θετικές και Εφαρμοσμένες

Μαθηματικά
Αστρονομία
Φυσική
Θεωρητική και Εφαρμοσμένη Χημεία
Επιστήμες της Γης
Βοτανικές και Ζωολογικές Επιστήμες - Παλαιοντολογία
Επιστήμες της Ζωής-Ιατρικές Επιστήμες
Μηχανική-Οικοδομική
Γεωργική Τεχνολογία
Οικιακή Οικονομία
Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων
Βιομηχανίες

Για κάθε επιστήμη χωρίστα θα γίνει αναφορά της ιστορικής εξέλιξης, θα αναλύθουν οι σύγχρονες ανάγκες πληροφόρησης και θα γίνει παρουσίαση του κατάλληλου πληροφοριακού υλικού. Θα αναφερθούν οργανισμοί, εκδοτικοί οίκοι και βιβλιοθήκες με ειδίκευση σε κάθε κλάδο επιστήμης. Θα γίνει επίσης αναφορά στη σύγχρονη τεχνολογία και την επιδραση της στην πληροφόρηση, θα δοθούν στοιχεία τραπεζών πληροφοριών. Σε κάθε μία από τις επιμέρους επιστήμες θα γίνει ανάπτυξη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει.

3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Διδακτέα ύλη

1. Βιβλιοθήκη Βιβλιοθηκονομία.

Σύντομη αναδρομή στις ιστορικές ρίζες. Ο ρόλος της Βιβλιοθήκης στην εποχή μας. Βιβλιοθηκονομία, αποστολή και συμβολή της στην εξέλιξη των Βιβλιοθηκών. Βιβλιοθήκαριος, η συμβολή του στην καλή λειτουργία και την ανάπτυξη της Βιβλιοθήκης.

Σχέση Βιβλιοθηκονομίας με άλλες επιστήμες. Επιστήμη της Πληροφόρησης. Τεκμηρίωση. Χρησιμότητα και Χρήση Η/Υ.

2. Μορφές και ειδή Βιβλιοθηκών

Κριτήρια διάκρισης μορφής

Δανειστικές μη δανειστικές

Αρμόδιος φορέας (Δημόσιος ή Ιδιωτικός τομέας, ξένοι οργανισμοί ή αλλοδαπές υπηρεσίες)

Σκοπός, περιεχόμενο Βιβλιοθήκης, κοινό που απευθύνεται

Ειδη Βιβλιοθηκών

α) Εθνικές - Κοινοβουλίων

β) Λαϊκές (Τμήματα Παιδικών)

γ) Πανεπιστημιακές (ΑΕΙ, ΤΕΙ)

δ) Ειδικές, Ερευνητικές

ε) Σχολικές, Παιδικές

στ) Ομάδων με ειδικές ανάγκες (Τυφλών, Φυλακών, Νοσοκομείων, Πλοίων κ.λπ.)

3. Οργάνωση-λειτουργία Βιβλιοθηκών

Υποδομή

α) Στελέχωση

β) Επιλογή και ειδική διαμόρφωση χώρου

γ) Επίπλωση και τεχνικός εξοπλισμός

δ) Οργανισμός. Κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας. Προϋπολογισμός - οικονομική διαχείριση

ε) Αναζήτηση πηγών για την επιλογή και απόκτηση υλικού Συλλογής

στ) Επιλογή Συστημάτων και Μεθόδων Ταξινόμησης, Καταλογράφησης. Δανεισμού, Προβολής υλικού στους χρήστες.

Διαδικασίες βασικής λειτουργίας

α) Συγκρότηση Συλλογής. Έντυπο μη έντυπο υλικό. Οριοθέτηση και κριτήρια εμπλουτισμού της Συλλογής

β) Παραγγελίες. Προσέλκυση δωρεών - Αποδοχή και αξιολόγηση -

Παραλαβή. Έλεγχος. Διαχειριστικός διαχειρισμός

γ) Τυποποίηση εντύπων και εγγράφων: καταγραφής υλικού Συλλογής, εξυπηρέτησης κοινού, αλληλογραφίας εσωτερικής - εξωτερικής

δ) Καταγραφή, τυπική αναγραφή ενδείξεων (σφράγιση χ.α.) ταξινόμηση, καταλογογράφηση, ευρετηρίαση, ταξινόμηση, ενημέρωση καταλόγων

ε) Καθορισμός τεχνικών - ηλεκτρονικών συστημάτων φύλαξης, ταχείας ανεύρεσης και διάθεσης υλικού Συλλογής

στ) Στατιστική παραχολούθηση δράσης. Δειγματολειπτικός έλεγχος. Απογραφή. Προϋποθέσεις και όροι εκκαθάρισης υλικού Συλλογής

Διαδικασίες εξυπηρέτησης χρηστών

α) Παροχή γραπτών και προφορικών πληροφοριών για τους στόχους, το περιεχόμενο, τους όρους και τρόπους λειτουργίας της Βιβλιοθήκης. Κατάλληλη συμπεριφορά προς το χρήστη για το σωστό προσανατολισμό του

β) Υποβοήθηση για τη χρήση βασικού πληροφοριακού υλικού (Εγκυλοπαίδειες, Οδηγοί, Λεξικά κ.λπ.) και για βιβλιογραφική έρευνα

γ) Εξουκείωση του χρήστη στο δανειστικό σύστημα και διαχριτική παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς του

δ) Μεσολάβηση προς άλλες Βιβλιοθήκες ή Κέντρα Πληροφοριών για την ανεύρεση υλικού και πληροφοριών απαραίτητων στο χρήστη

ε) Διευκόλυνση και υποβοήθηση του χρήστη στη χρησιμοποίηση τεχνικών μέσων ανάγνωσης ή αναπαραγωγής υλικού

στ) Συλλογή ειδικών επίκαιων δημοσιευμάτων για τις ανάγκες του χρήστη

4. Βιβλιοθήκη πολιτιστικός και επιμορφωτικός πυρήνας

Προβολή της αποστολής και του έργου της Βιβλιοθήκης
Σύνδεση της με πολιτιστικούς φορείς

Διοργάνωση πολιτιστικών, επιμορφωτικών εκδηλώσεων και προγραμμάτων διατήρησης και διάδοσης της λαϊκής παράδοσης
Εκδόσεις - Εκδόσεις
Διαμόρφωση χώρων για πολιτιστική ενημέρωση
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις πολιτιστικής και πνευματικής ανάπτυξης

Συμβολή στο επίσημο πρόγραμμα λαϊκής επιμόρφωσης

4. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ-ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΓΡΑΦΗΣΗ
Διδακτέα ύλη**A. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ**

1. Η έννοια της ταξινόμησης στην καθημερινή ζωή και στη φιλοσοφία λογικής και τις επιστήμες

2. Η έννοια της ταξινόμησης στη βιβλιοθηκονομία

3. Ο σκοπός της ταξινόμησης στις βιβλιοθήκες

4. Η μεθοδολογία της ταξινόμησης στις βιβλιοθήκες

5. Ταξινομικό σύστημα για χρήση στις βιβλιοθήκες

6. Η δημιουργία ενός βιβλιογραφικού ταξινομικού συστήματος (στοιχεία) - κύριες τάξεις

7. Ειδη ταξινομικών συστημάτων

α) Γενικά - Ειδικά

β) Απαριθμητικά - Φασετικά

8. Τα μέρη ενός ταξινομικού συστήματος

Εισαγωγή, Πίνακες, Ευρετήριο

9. Η χρήση ενός ταξινομικού συστήματος (γενικώς)

10. Η έννοια και πρακτική της θεματικής ανάλυσης του προς ταξινόμηση υλικού

11. Η έννοια του «επιστημονικού κλάδου» στα πλαίσια της ταξινόμησης

12. Η έννοια του «φαινομένου» στα πλαίσια της ταξινόμησης

13. Η έννοια της «μορφής» στα πλαίσια της ταξινόμησης

14. Κατηγορίες φαινομένων

15. Η έννοια της «φασέτας»

16. Τα γνωστότερα γενικά βιβλιογραφικά ταξινομικά συστήματα. Σύντομη παράθεση ιστορικών στοιχείων και αναφορά στα χαρακτηριστικά και τη διάδοσή τους

DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION

UNIVERSAL DECIMAL CLASSIFICATION

LIBRARY OF CONGRESS CLASSIFICATION

THE COLON CLASSIFICATION

THE BIBLIOGRAPHIC CLASSIFICATION (BLISS)

17. Η χρήση του DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION (Δεκαδική Ταξινόμηση του DEWEY) για την απόδοση ταξινομικού συμβόλου σε υλικό

18. Η χρήση της εισαγωγής

19. Η χρήση του ευρετηρίου
20. Η χρήση των πινάκων (χυρίων) (SCHEDULES)
21. Η χρήση των βοηθητικών πινάκων (TABLES)
22. Ο τέλκιος σχηματισμός του ταξινομικού συμβόλου (ταξινομικός αριθμός) χυρίως σε περιπτώσεις ακόλων θεμάτων
23. Η χρήση του ταξινομικού συμβόλου ως:

α. Βάση για τη δημιουργία ταξιθετικών συμβόλων και με βάση αυτά το ποθέτηση του υλικού στη συλλογή της βιβλιοθήκης

β. Κωδικών θεματικών επικεφαλίδων του συστηματικού θεματικού καταλόγου.

B. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΓΡΑΦΗΣΗ

1. Έννοια της θεματικής καταλογογράφησης

2. Ειδή θεματικών καταλόγων

3. Ο συστηματικός κατάλογος

α. Έννοια του συστηματικού καταλόγου

β. Δομή του συστηματικού καταλόγου

Η συστηματική κατάταξη των αναγραφών (μορφή - τρόπος συγχρότησης του χυρίων συστηματικού καταλόγου).

Το αλφαριθμητικό θεματικό ευρετήριο

Έννοια - χρησιμότητα του ευρετηρίου

Χαρακτηριστικά και προβλήματα του ευρετηρίου

Η συγχρότηση του ευρετηρίου και η διαμόρφωση των θεματικών επικεφαλίδων (η μέθοδος της αλυσιδωτής ευρετηρίασης)

Το ευρετήριο συγγραφέων (μορφή - συγχρότηση - χρησιμότητα)

γ) Τρόπος χρησιμοποίησης του συστηματικού καταλόγου

4. Ο αλφαριθμητικός θεματικός κατάλογος

α) Περιγραφή

Σκοποί και μέσα που χρησιμοποιεί ο κατάλογος

Η εργασία του καταλογογράφου

Δομή του καταλόγου

Χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα

Προβλήματα

β) Αρχές που διέπουν τη δημιουργία, ανάπτυξη και λειτουργία του αλφαριθμητικού θεματικού καταλόγου

Έννοια και σημασία των αρχών

Η θεματική επικεφαλίδα (απαιτήσεις που πρέπει να έχει προσθέσει - προβλήματα και αρχές διαμόρφωσης)

Η σύνθετη θεματική επικεφαλίδα (προβλήματα και αρχές διαμόρφωσης)

Οι διασυνδετικές παραπομπές

Συστηματικές παραπομπές (Ειδή - τρόπος διαμόρφωσης)

Ελεύθερες παραπομπές

Βοηθητικές παραπομπές

Σειρά των παραπομπών

5. Η πρακτική της εργασίας

Η επιλογή της θεματικής επικεφαλίδας

Η διαμόρφωση των παραπομπών

Ο έλεγχος των επικεφαλίδων και των παραπομπών

6. Σύγχρονες δυνατότητες και τάσεις στους θεματικούς καταλόγους Η/Γ.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΓΡΑΦΗΣΗ

Διδαχτέα ώλη

1. Εισαγωγή στην Καταλογογράφηση

Σκοπός

Ορισμός

Βοηθήματα (Κώδικες, πρότυπα κ.λπ.)

Πεδίο εφαρμογής: Αντικείμενα (βιβλιογραφικές μονάδες) μέσα από τις συλλογές μιας βιβλιοθήκης που θα καταλογογραφηθούν

2. Βιβλιογραφικές μονάδες

Διάκριση ανάλογα με την εξωτερική τους μορφή (βιβλία, περιοδικά κ.λπ.)

Διάκριση ανάλογα με την εσωτερική τους μορφή (περιεχόμενο): Πληροφοριακά, επιστημονικά, λογοτεχνικά κ.λπ.

3. Βιβλία

Ορισμός

Παράγοντες υπεύθυνοι για την παραγωγή ενός βιβλίου (συγγραφέας, επιμελητής κ.λπ.)

Παράγοντες υπεύθυνοι για την έκδοση, διάθεση και διακίνηση ενός βιβλίου (εκδοτικός οίκος, τυπογραφείο κ.λπ.)

Εξωτερική περιγραφή του βιβλίου Εξώφυλλο, σελίδα τίτλου, ράχη, κάλυμμα κ.λπ.

Εσωτερική περιγραφή του βιβλίου: Πίνακας περιεχομένων, πρόλο-

γος, ευρετήρια, παραρτήματα, κολοφώνας κ.λπ.

Στοιχεία που είναι χρήσιμα για την περιγραφή και τάσηση του δημοσιεύματος: όνομα συγγραφέα, όνομα εκδότη, τόπος και χρόνος έκδοσης κ.λπ.

Εντοπισμός των στοιχείων περιγραφής μέσα στο δημοσίευμα: σελίδα τίτλου κ.λπ.

4. Σύνταξη αναγραφών για δελτία καταλόγου

Μορφή και διάταξη των στοιχείων της αναγραφής

Οργάνωση της περιγραφής

Ορισμός και διάκριση «περιοχών» της αναγραφής:

Περιοχή τίτλου

περιοχή έκδοσης

περιοχή δημοσίευσης ή τοποχρονολογία δημοσίευσης

περιοχή ή αναφορά φυσικής περιγραφής

Σημειώσεις

Ιχνευμα

5. Επιλογή σημείου πρόσβασης (επικεφαλίδας) για την αναγραφή

Δημοσιεύματα, που η συγγραφή ευθύνη ανήκει σε ένα πρόσωπο Δημοσιεύματα, που η συγγραφή ευθύνη ανήκει σε πολλά πρόσωπα για την ίδια εργασία (συνεργάτες - συνυγγραφείς)

Μοιρασμένη ευθύνη ανήκει σε διάφορα πρόσωπα για διαφορετικές εργασίες (συγγραφέας και μεταφραστής, διασκευαστής, σχολιαστής, επιμελητής κ.λπ.)

Δημοσιεύματα, που η συγγραφή ευθύνη ανήκει σε Οργανισμούς, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Κρατικούς φορείς, διεθνή Σώματα κ.λπ.

6. Μορφή επικεφαλίδας

Απλά ονόματα συγγραφέων

Σύνθετα ονόματα (π.χ. παντρεμένες γυναίκες)

Ξένα ονόματα

7. Κύριες - πρόσθετες επικεφαλίδες και παραπομπές

8. Περιοδικά

Ορισμός

Εξωτερική περιγραφή του περιοδικού

Στοιχεία και τμήματα χρήσιμα για την περιγραφή του περιοδικού Κανόνες αναγραφής που προκύπτουν από τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του περιοδικού

Τίτρηση αρχείου CARDEX

9. Είδη καταλόγων

Με το όνομα του συγγραφέα και τίτλου, λεξικογραφικό

Συστηματικό

Τοπογραφικό

Αλφαριθμητικό θεματικό

10. Μορφές καταλόγων

Σε δελτία, έντυπο, σε ντοσσέ, σε μικροδελτία, σε ταινίες για Ηλεκτρονικό Υπολογιστή

11. Βιβλιογραφικές παραπομπές

Σύνταξη αναγραφών για βιβλιογραφίες και βιβλιογραφικές παραπομπές σε βιβλία, σε περιοδικά, σε άρθρα περιοδικών κ.λπ.

12. Κανόνες ταξιδεύτησης

Αριθμητική, χρονολογική, αλφαριθμητική, Γράμμα-γράμμα, λέξη-λέξη

6. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

Διδαχτέα ώλη

1. Το βιβλίο πριν από την τυπογραφία

Πρώιμες προσπάθειες του ανθρώπου για αποτύπωση της σκέψης του και επικοινωνία (πρώιμες μορφές, υλικά και τεχνικές γραφής)

Το αλφαριθμητικό: προέλευση και εξέλιξη

α) Οι Φοίνικες και το ελληνικό αλφάριθμητο

β) Το αλφάριθμητο στη Δυτική Ευρώπη

Το χειρόγραφο βιβλίο

α) Υλικά και εργαλεία γραφής

β) Η ανακάλυψη του χαρτού

γ) Μορφή, χαρακτηριστικά και εξέλιξη του χειρόγρ. βιβλίου

2. Η τυπογραφία

Πρώιμες τυπογραφικές προσπάθειες

α) Τυπογραφικές απόπειρες στην Άπω Ανατολή

β) Πρώιμες ξυλογραφίες και ξυλογραφημένα βιβλία στην Ευρώπη

Η εφεύρεση του GUTENBERG απαρχές και διάδοση της τυπογραφίας

α) Χαρακτηριστικά της εφεύρεσης

β) Βασικά εργαλεία και πρακτικές

γ) Πρώτα τυπογραφεία και διάδοση της νέας τέχνης

δ) Τα αρχέτυπα

Η εξέλιξη της τυπογραφίας ως τις μέρες μας

- Η περίοδος του χειροκίνητου τυπογραφείου (1500-1800)
- Η μηχανοκίνητη τυπογραφία (1800-1950)
- Σύγχρονες τυπογραφικές τεχνικές
- Η ιστορική εξέλιξη της Ελληνικής τυπογραφίας
- Η ελληνική τυπογραφία πριν από την ίδρυση του ελληνικού κράτους
- Το πρώτο ελληνικό τυπογραφείο
- Ο Άλδος Μανούτιος και η ελληνική τυπογραφία
- Η ελληνική τυπογραφία στη Βενετία
- Ελληνικά τυπογραφεία σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις
- Τυπογραφεία στον τουρκοκρατούμενο ελληνικό χώρο
- Η τυπογραφία στο νέο ελληνικό κράτος
- Τα πρώτα τυπογραφεία του νέου κράτους
- Τα σημαντικότερα ελληνικά τυπογραφεία τον 19ο και τον 20ο αιώνα

4. Ειδικά θέματα

Το έντυπο

- Ειδή εντύπων (μονόφυλλο, φυλλάδιο, βιβλίο – μονογραφίες, περιοδικά, εφημερίδες)
- Μορφή και χαρακτηριστικά του εντύπου (σελίδα τίτλου, κολοφώνας, ειδης τίτλων, αριθμηση x.λ.π.)

Ο κόσμος της παραγωγής του βιβλίου

- Το περιεχόμενο του βιβλίου (συγγραφείς, μεταφραστές, εικονογράφοι, επιμελήτες έκδοσης)

β) Η υλική μορφή του βιβλίου (τυπογράφοι, εκδότες, διαθέτες)

Η εικονογράφηση του βιβλίου

- Ευλογραφίες (τεχνική, μορφές)

β) Χαλκογραφίες (τεχνική, μορφές)

γ) Σύγχρονες τεχνικές και μέσα εικονογράφησης

Η βιβλιοδεσία (σκοπός, τεχνική, ειδη)

Το αναγνωστικό κοινό

- Η τυπογραφία και η διεύρυνση του αναγνωστικού κοινού

β) Ειδης του αναγνωστικού κοινού

- γ) Οι ζητήσεις του κοινού και η διαμόρφωση της εκδοτικής παραγωγής

γ) Η λογοχροσία

- α) Μορφές και μέθοδοι λογοχροσίας
- β) Πίνακες απαγορευμένων βιβλίων

7. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΙΣ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ

Διδαχτέα ύλη

- Τι είναι έγγραφο, αρχείο (ενεργό – ημιενεργό – ιστορικό), η αξία του ιστορικού αρχείου ενός έθνους, πηγές και κατηγορίες ιστορικών αρχείων.

- Πλική φροντίδα – συντήρηση αρχείου: Τοποθέτηση σε φακέλους από χαρτόνι, σωστός φωτισμός και θερμοκρασία, καθαρισμός εγγράφων x.λ.π.

- Αρχεία στην Ελλάδα: Ιστορική αναδρομή (ελληνικά ιστορικά αρχεία πριν και μετά το 1821), υπάρχουσες αρχειακές ενότητες (ποιες και πού), η σημασία των τοπικών ιστορικών αρχείων στην πνευματική ανάπτυξη των κοινοτήτων.

- Τρόπος και υποχρέωση δήλωσης αρχείου και εγγράφου από ιδιώτη.

- Σύγχρονη νομοθεσία για τα αρχεία.

8 ΔΕΥΤΕΡΗ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδαχτέα ύλη

- Οι μαθήτες του κλάδου αυτού εφόσον διδάσκονται τα Αγγλικά ως πρώτη ξένη γλώσσα κοινού προγράμματος, διδάσκονται τα Γαλλικά σαν δεύτερη γλώσσα και αντίστοιχα.

- Η δεύτερη ξένη γλώσσα διδάσκεται όπως κάθε φορά ορίζει το αναλυτικό πρόγραμμα για την Α' και στη συνέχεια για τη Β' τάξη των γυμνασίων.

Άρθρο 2

Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα του κλάδου 6
Ιατρικών εργαστηρίων της Γ' τάξης

Μαθήματα

Στοιχεία γενικής ιατρικής	Ώρες
Ανατομική – Φυσιολογία	3
Στοιχειώδεις αρχές κλινικής φαρμακολογίας	3/-
Περιβάλλον και υγεία	-/3
Εργαστήριο I (Αποστείρωση – Μικροβιολογία – Κλινική χημεία)	1
	4

Εργαστήριο II (Τεχνολογία οργάνων – Αιματολογία – Αιμοληφία – Τράπεζα αίματος – Ανοσολογία)

Εργαστήριο III (Ακτινολογία – Ακτινοθεραπευτική – Πυρηνική ιατρική)

Σύνολο

4

4

19

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Διδαχτέα ύλη

- Γενικά συμπτώματα

Πόνος

Πυρετός – υποθερμία

Κόπωση

Απώλεια βάρους

Αλλεργικές αντιδράσεις

- Λοιμώδεις νόσοι

α) Νόσοι από βακτηρίδια

Πνευμονίες

Φυματίωση

Στρεπτοκοκκικές λοιμώξεις – ρευματικός πυρετός

Μηνιγγίτιδες

Βρουχελλώσεις

Σύφιλη

Γονοχοκκικές λοιμώξεις

β) Νόσοι από ιούς

Ηπατίτιδα

Γρίπη

Κοινό χρυσολόγημα

Μηνιγγίτιδες

Πνευμονίες

Ερπητικές λοιμώξεις

AIDS

γ) Νόσοι από πρωτόκωα

Ελονοσία

Καλα-Αζαρ

Τοξοπλάσιμωση

δ) Νόσοι από Μετάζωα

Εχινόκοκκος

Οξύουρος

Ασκαρίδα

3. Νόσοι αναπνευστικού

Λειτουργικές δοκιμασίες πνευμόνων – Στατικές και δυναμικές απεικονίσεις

Άσθμα

Χρόνια βρογχίτιδα

Σαρκοειδωση

Επαγγελματικές αναπνευστικές νόσοι

Καρκίνος πνεύμονα

4. Νόσοι καρδιάς και μεγάλων αγγείων

Το Ηλεκτροκαρδιογράφημα

Οι υπερήχοι στην καρδιολογία

Η αγγειογραφία

Συγγενείς καρδιακές νόσοι

Επίκτητες καρδιακές νόσοι

Στηθάγχη και έμφραγμα

Αρτηριακή υπέρταση.

5. Νόσοι πεπτικού συστήματος

Ακτινογραφία πεπτικού

Ενδοσκοπήσεις

Πλέτικο έλκος

Χολολιθίσεις

Παγκρεατίτιδα

Κύρρωση – Καρκίνος ήπατος

6. Νόσοι ουροποιητικού συστήματος

Η ακτινολογική και υπερηχογραφική εξέταση του ουροποιογεννητικού

Λιθιάσεις του ουροποιητικού

Σπειραματοεφρίτιδες

Νεφρική ανεπάρκεια

Ουρολοιμώξεις

7. Νόσοι των ενδοχρινών αδένων

Η συνεργασία των ενδοχρινών αδένων. Η ένωση του FEED – BACK SYSTEM

Νόσοι της υπόφυσης
Νόσοι θυρεοειδούς
Νόσοι επινεφρίδιου
Ο διαβήτης

8. Νόσοι του αίματος
Αναιμίες

Λευχαιμίες

Αιμορραγικές νόσοι.

9. Νόσοι ανοσολογικών διαταραχών
Η ανοσολογική άμυνα του οργανισμού
Ανοσολογικές ανεπάρκειες.

10. Γεννετικές νόσοι

Γονίδια και καρυότυπος

Σύνδρομο DOWN

Σύνδρομο KLINEFELTER

11. Επιδημιολογία

Ο «υγήτης»

Νόσοι φθοράς

Η νοσολογική εικόνα της Ελλάδας

2. ANATOMIKΗ – ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Διδαχτέα ύλη

A. Ανατομική

1. Κύτταρα και ιστοί

Οι κυριότεροι ιστοί και η μελέτη τους. Όργανα και συστήματα του ανθρώπινου οργανισμού. Το σώμα του ανθρώπου.

2. Οστεολογία

Εξωτερική μελέτη των οστών

Σύσταση των οστών

Κατασκευή των οστών

Κατασκευή των διάφρων οστών

Μελέτη του σκελετού

3. Συνδεσμολογία (Αρθρολογία)

Διαίρεση των αρθρώσεων

Κινήσεις των αρθρώσεων

4. Μυολογία

Δομή και μορφολογία των μυών

Φυσιολογία των μυών. Βιολογικές ιδιότητες γραμμωτού μυ

5. Το κυκλοφοριακό σύστημα

Η καρδιά

Τα αγγεία

6. Πέπτικό σύστημα

Η κοιλότητα του στόματος

Ο φάρυγγας

Ο οισφάργος

Ο στόμαχος (στομάχι)

Το λεπτό έντερο

Το παχύ έντερο

Το ήπαρ

Το πάγκρεας

Ο σπλήνας

7. Αναπνευστικό σύστημα

Ο λάρυγγας

Η τραχεία

Η θωρακική κοιλότητα

Οι πνεύμονες

Ο θυρεοειδής αδένας

Οι παραθυρεοειδείς αδένες

Ο θύμος αδένας

8. Ουροποιητικό σύστημα

Οι νεφροί

Νεφρικοί κάλυκες και νεφρική πύελος

Ο ουρητήρας

Η ουροδόχος κύστη

Η ουρήθρα

Τα επινεφρίδια

9. Γεννητικό σύστημα

Γεννητικό σύστημα του άνδρα

Γεννητικό σύστημα της γυναικείας

10. Νευρικό σύστημα

Ο νευρικός ιστός

Διαίρεση του νευρικού συστήματος

Σύντομη ανατομική μελέτη του κεντρικού νευρικού συστήματος

B. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Διδαχτέα ύλη

‘Όπως κάθε φορά ορίζεται για το αντίστοιχο μάθημα των Τεχνικών – Επαγγελματικών Λυκείων.

3. ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ

Διδαχτέα ύλη

1. Ονοματολογία των φαρμάκων

2. Οι υποδοχείς των φαρμάκων και η φαρμακοδυναμική

3. Φαρμακοκινητική

α) Απορρόφηση

β) Κατανομή

γ) Απέκκριση

δ) Βιομεταρροπή των φαρμάκων

4. Σχέσεις επιπέδου φαρμάκου σε βιολογικά υγρά και δράσης του

5. Κλινική αξιολόγηση των συγχεντρώσεων των φαρμάκων

α) Θεοφυλλίνη

β) Διγοξίνη

γ) Τομπραμυκίνη

6. Η συνταγογράφηση

7. Προβλήματα από την λήψη φαρμάκων χωρίς συνταγή

8. Άλληλεπιδράσεις φαρμάκων

9. Φάρμακα και εργαστηριακός έλεγχος

10. Βασικές αρχές αξιολόγησης νέων φαρμάκων.

4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Διδαχτέα ύλη

1. Διατροφή

2. Ρύπανση περιβάλλοντος

3. Οικογενειακός προγραμματισμός

4. Κάπνισμα

5. Ναρκωτικά

6. Στοιχεία επαγγελματικής υγιεινής

7. Ο ρόλος της κοινωνικής και πρόληπτικής ιατρικής

5. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Ι (ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ – ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ – ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ)

Διδαχτέα ύλη

Ενότητα 1: Αποστείρωση

1. Γενικά στοιχεία για τα μικρόβια

Γνωριμία με τα μικρόβια, με τις ταξινομήσεις τους, με βασικά στοιχεία ανατομικής τους

Γνωριμία με στοιχεία φυσιολογίας των μικροβιών: Πολλαπλασιασμός, εξωτερικοί παράγοντες που επιδρούν σε αυτόν, φάσεις ανάπτυξης.

Γενικά περί λοιμωξίες, παράγοντες που την επηρεάζουν, πηγές, τρόποι μετάδοσης

2. Γενικά για παράγοντες που δρουν βλαπτικά στα μικρόβια

Γνωριμία με τους φυσικούς και χημικούς παράγοντες που καταστρέφουν τα μικρόβια. Ορίσμος της αποστείρωσης, της απολύμανσης και της αντιστοίχιας. Ανάπτυξη του όρου αποστειρωτική ικανότητα ενός παράγοντα.

3. Η θερμότητα σαν παράγοντας καταστροφής μικροβίων

Πώς δρα η θερμότητα, από τι εξαρτάται η δράση της

Έρηγη θερμότητα, πως και που εφαρμόζεται

Τγρή θερμότητα, πως και που εφαρμόζεται

Θεωρητική ανάπτυξη των μεθόδων εφαρμογής της θερμότητας στην καταστροφή των μικροβίων

Πρακτική εξάσκηση σε αυτόκαυτο και σε ξηρό κλιβανο (επίσκεψη σε σχετικές εγκαταστάσεις νοσοκομείου)

Άλλες μέθοδοι, περιορισμοί

4. Άλλες μέθοδοι καταστροφής των μικροβίων

Ψύχος, αποξήρανση, πίεση

Ακτιβολίες

Διήθηση

5. Χημικοί παράγοντες καταστροφής μικροβίων

Τρόποι δράσης των χημικών παραγόντων

Παράγοντες που επηρεάζουν την δράση τους

Βασικές ομάδες απολύμαντικών, προτερήματα, ελαττώματα, εφαρμογές

6. Επιδραση φυσικών και χημικών παραγόντων στους ιούς
 7. Πρακτικές εφαρμογές της αποστείρωσης και απολύμανσης
 Ανάλυση των τρόπων αποστείρωσης και των δυνατοτήτων που
 υπάρχουν διαφόρων αντικειμένων, ρούχων, εργαλείων κ.λ.π
- Ενότητα 2:** Σκεύη εργαστηρίου
 Γνωριμία με επιδειξη όπου είναι δυνατόν ή με φωτογραφίες των δια-
 φόρων εργαστηριακών σκευών
 Ο μαθητής πρέπει να κατανοήσει τη λειτουργία τους και τον τρόπο
 χρήσης τους
- Ενότητα 3: Μικροβιολογία**
1. Το επίχρισμα
- Ορισμός, προετοιμασία υλικών, παρασκευή ενός επιχρισμάτος (πρα-
 κτική άσκηση είτε με νοσοκομειακό δείγμα είτε με δείγμα από τη στο-
 ματική κοιλότητα μαθητή που θα ληφθεί με βαμβ. στηλεό)
- 2. Χρώσεις**
- Χρώση κατά GRAM
 Χρώση κατά ZIEHL – NEELSEN
- Πρακτική άσκηση στο εργαστήριο. Βαφή των επιχρισμάτων της
 προηγούμενης άσκησης
3. Άμεση αναζήτηση μικροβίων σε διάφορα υλικά
 Αιματοκαλλιέργεια
 Εγκεφαλονωτιαίο υγρό
 Πύον
 Γράπτη παρασκευήσεων
 Αρθρικό υγρό
 Φαρυγγικό επίχρισμα
 Πτύελα
 Κολπικό έκκριμα
 Έκκριμα ουρήθρας
 Δερματικές βλάβες
 Τραύματα
4. Θρεπτικά υλικά
 Βασικές ουσίες
 Διαιρεση θρεπτικών υλικών
 ρΗ υλικών
 Παρασκευή υλικών
- Πρακτική άσκηση στην παρασκευή ενός υγρού και ενός στερεού υλι-
 κού – μοιρασμά σε σωλήνες ή τριβλία
5. Καλλιέργεια μικροβίων
- Ορισμός
 Τρόποι εμβολιασμού
 Τρόποι επωάσεως
- Πρακτική άσκηση, καλλιέργεια δείγματος ούρων και δείγματος επι-
 χρισμάτος από το στόμα από μαθητές στα υλικά που έχουν παρασκευα-
 σθεί.
6. Αξιολόγηση μιας καλλιέργειας
 Η αποκίνηση
 Απομόνωση και ταυτοποίηση του μικροβίου
 Δοκιμή ευαισθησίας στα αντιβιοτικά
 Επίσκεψη στο εργαστήριο νοσοκομείου για παρακολούθηση της
 εφαρμογής αυτών των τεχνικών.
7. Καλλιέργειες μικροβίων από διάφορα υλικά
 Αιματοκαλλιέργεια
 Καλλιέργεια ENY
 Καλλιέργεια πύον
 Καλλιέργεια υγρών παρασκευήσεων
 Καλλιέργεια φαρυγγικού επιχρισμάτος
 Καλλιέργεια πτυέλων
 Καλλιέργεια κοπράνων
 Καλλιέργεια υλικού από τραύματα
 Καλλιέργεια ούρων
 Επίσκεψη σε εργαστήριο νοσοκομείου για την παρακολούθηση εκτέ-
 λεσης αυτών των καλλιέργειών
- Ενότητα 4: Βιοχημεία**
 Η εξέταση των ούρων
 Γενικοί χαρακτήρες, συστατικά των ούρων
 Χημική ανάλυση: Λεύκωμα, σάκχαρο, οξύνη, αιμοσφαιρίνη, χολο-
 χρωστικές, πρακτική άσκηση στο ειδικό βάρος στη μέθοδο ταινιών
 Μικροσκοπική εξέταση
 Πρακτική άσκηση στη σκοπική εξέταση
 Δοκιμές νεφρικής λειτουργίας
- Ενότητα 5: Στοιχεία Κλινικής Χημείας**
 Εισαγωγή:
 α) Σκοπός και ρόλος της κλινικής χημείας

- β) Ιστορική εξέλιξη της κλινικής χημείας
 Λειτουργία ενός εργαστηρίου κλινικής χημείας
- α) Λειτουργίες
  - β) Χώροι – Υποδομή
  - βασικές αρχές της βιομηχανικής ανάλυσης
  - α). Ποιοτικοί – ποσοτικοί προσδιορισμοί
  - β) Χημικές αντιδράσεις
  - γ) Οπτικές μέθοδοι
  - δ) Κινητικές μέθοδοι
  - ε) Ηλεκτροφόρηση
  - Η προετοιμασία του δείγματος
  - α) Αιμοληφία
  - β) Διασχωρισμός ορού – πλάσματος, φύλαξη
 Γνωριμία με χρήσιμους όρους και αντιδραστήρια
  - α) Διάλυμα – διαλυτότητα
  - β) Ένζυμα
  - γ) ρΗ
  - δ) Σκεύη – όργανα – καθαρισμός
 Κίνδυνοι στο βιοχημικό εργαστήριο
 Φυσιολογικές τιμές – τιμές αναφοράς
 Στοιχεία αυτόματης ανάλυσης
 Παραδείγματα βιοχημικών αναλύσεων
  - α) Σάκχαρο αίματος
  - β) Ουρία αίματος
  - γ) Τρανσαμινάσες
  - δ) Ουρικό οξύ
  - ε) Τριγλυκερίδια
  - σ) Χοληστερίνη
  - ζ) Χλωριούχα
  - η) Ασβεστιο
  - θ) Φώσφορος
6. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ II (ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΝ – ΑΙΜΑΤΟΛΟ-
 ΓΙΑ – ΑΙΜΟΛΗΨΙΑ – ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ – ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΑ)
 Διδαχτέα ύλη:
 'Όπως κάθε φορά ορίζεται για το αντίστοιχο μάθημα των Τεχνικών
 Επαγγελματικών Λυκείων.
7. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ III (ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑ – ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΥ-
 ΤΙΚΗ – ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ)
 Διδαχτέα ύλη:
Ενότητα 1: Ακτινοφυσική
 1. Κβαντική θεωρία της ακτινοβολίας
 Φωτοτηλεκτρικό φαινόμενο
 Φαινόμενο COMPTON
 Εργαστήρια
 2. Δομή του ατόμου
 Ατομικό μοντέλο RUTHERFORD
 Θεωρία του BOHR
 Διέγερση – Ιονισμός
 Φάσμα ατόμου υδρογόνου
 Θερμική εκπομπή τηλεκτρονίων
 Εργαστήρια
 3. Ακτίνες RÖNTGEN (ROENTGEN)
 Παραγωγή των ακτίνων RÖNTGEN
 Φάσμα των ακτίνων RÖNTGEN
 Παράγοντες που επιδρούν στη μορφή του φάσματος
 Εξασθένηση της ακτινοβολίας – Χαρακτηριστικά
 Αίτια εξασθένησης
 Ακτινοπροστασία
 Εργαστήρια
 4. Δομή του πυρήνα
 Γενικά χαρακτηριστικά
 Πυρηνικές δινάμεις – ενέργεια σύνδεσης κ.λ.π.
 5. Μεταστοιχείωση
 Ακτινοβολία γ
 Ακτινοβολία β-
 Ακτινοβολία β+
 Σωματίδια α – Ιδιότητες και παραδείγματα
 Εργαστήρια
 6. Νόμος των Ραδιενεργών Μετατροπών
 Χρόνος Υποδιπλασιαμού
 Χρόνος ημιζωής
 Ρυθμός διάσπασης
 Μονάδες ραδιενέργειας
 Εργαστήρια

Ενότητα 2: Ακτινοδιάγνωση

Ι. Η ακτινολογική εικόνα. Βασικές έννοιες της Ακτινοδιαγνωστικής

Πως δημιουργείται η ακτινολογική εικόνα

Τρόποι αποτύπωσης και βελτίωσης της εικόνας

Οι σκιαγραφικές ουσίες. Ενδείξεις και ανεπιθύμητες ενέργειες.

Ανάλυση μερικών βασικών εννοιών της Ακτινοδιαγνωστικής.

2. Οι μέθοδοι ακτινολογικής έρευνας

Κλασική ακτινοδιαγνωστική και αγγειογραφίες

Έπιρρογραφία

Ηλεκτρονική Τομογραφία

Υπερηχοτομογραφία, Μαγνητική Τομογραφία

3. Θώρακας και Αναπνευστικό Σύστημα

Ενδείξεις

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία

Βασική παθολογική σημειολογία

Ακτινοδιαγνωστική των νόσων του αναπνευστικού συστήματος

4. Κυκλοφορικό Σύστημα

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία

Βασική παθολογική σημειολογία

5. Σκελετός (πλην χρανίου) Μαλακά μόρια

Μαλακά μόρια

Εισαγωγή

Ο μηχανισμός της οστεογένεσης

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία

Βασική παθολογική σημειολογία

Ακτινοδιαγνωστική των νόσων του σκελετού και των μαλακών μορίων

6. Κεφάλι και Λαιμός

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία

Βασική παθολογική σημειολογία

Ακτινοδιαγνωστική των νόσων του κεφαλιού και λαιμού

7. Κοιλιά και Πεπτικό Σύστημα

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία και ακτινοφυσιολογία

Βασική παθολογική σημειολογία

Ακτινοδιαγνωστική των νόσων του πεπτικού συστήματος

8. Ουροποιητικό Σύστημα - Επινεφρίδια

Οπισθοπεριτόναιο

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία

Βασική παθολογική σημειολογία

9. Γεννητικό Σύστημα της Γυναίκας και Μαστός

Τρόποι ακτινολογικής μελέτης

Φυσιολογική ακτινοανατομία

Βασική παθολογική σημειολογία

Ενότητα 3: Ακτινοθεραπεία

1. Ραδιοβιολογία

Ανάλυση του σκοπού της ακτινοθεραπείας

Βασικά στοιχεία ακτινοβολίας

Επίδραση της ακτινοβολίας στη ζώσα ύλη

Επίδραση της ακτινοβολίας στα κύτταρα

Παράγοντες που επηρεάζουν τα βιολογικά αποτελέσματα των ακτινοβολιών

Το είδος της ακτινοβολίας

Η δόση της ακτινοβολίας

Ο ρυθμός ακτινοβόλησης

Το είδος του ζώου

Το φύλο

Η έκταση της ακτινοβολούμενης περιοχής

Η τάση του οξυγόνου

Η θερμοκρασία

Επίδραση της ακτινοβολίας στα διάφορα όργανα και συστήματα (αίμα και αιμοποιητικά όργανα, γαστρεντερικός σωλήνας, δέρμα, γεννητικοί αδένες)

Επίδραση της ακτινοβολίας στο έμβρυο

Το σύνδρομο της οξείας ακτινοπληξίας

Απώτερα αποτελέσματα της ακτινοβολίας

Γενετικά αποτελέσματα της ακτινοβολίας

2. Γενικές αρχές της ακτινοθεραπείας

Ραδιενέργεια

Μηχανήματα ακτινοθεραπείας

Απορρόφηση των ακτίνων

Μονάδα δόσης έκθεσης RÖNTGEN

Ισοδοσικές καμπύλες και ομοιώματα

Ακτινοευαίσθητα και ακτινοάντοχα νεοπλάσματα

3. Θεραπεία

Εκλογή ριζικής ή παρηγοριτικής θεραπείας

Προετοιμασία της θεραπείας

Καθορισμός και εντόπιση περιοχής της θεραπείας

Καθορισμός δόσεων

Ενότητα 4: Πυρηνική ιατρική

1. Παραγωγή τεχνητών ραδιοϊσοτόπων

Πυρηνικοί αντιδραστήρες

Γεννήτριες τεχνητίου 99mTc

2. Ιδιότητες ραδιοϊσοτόπων

Ενεργός χρόνος ημιζωής

Επισήμανση ουσιών με ραδιοϊσότοπα

Εκλεκτική πρόσληψη ραδιοϊσοτόπων

3. Ανίχνευση ακτινοβολίας

Ανιχνευτής σπινθηρισμών

Φωτοπολαπλασιαστής

Γραμμικός σπινθηρογράφος

γ - κάμερα

4. Εφορμογές ραδιοϊσοτόπων απεικονίσεων

5. Ακτινοπροστασία στην πυρηνική ιατρική

Άρθρο 3.**Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα του κλάδου 16****Χημείας της Γ' τάξης**

Μαθήματα	Ώρες
Γενική Χημεία	4
Μηχανική - Στοιχεία μηχανών	2
Ηλεκτροτεχνία	2
Εισαγωγή στη μηχανική των διεργάσιων -	
Βιομηχανικές διεργασίες	2
Χημική τεχνολογία	3
Εργαστήριο χημείας	7
Σύνολο	20

1. ΓΕΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ**Διδακτέα ύλη****A. ΑΝΟΡΓΑΝΗ ΧΗΜΕΙΑ****1. Καταστάσεις της ύλης:**

Γενικές ιδιότητες αερίων, υγρών, στερεών (4 διδακτικές ώρες)

2. Συστήματα Έλης σε διασπορά

α) Κατηγορίες διαλυμάτων

β) Αθροιστικές ιδιότητες διαλυμάτων

γ) Ισορροπία των φάσεων

δ) Κολλοειδή

3. Στοιχεία χημικής θερμοδυναμικής - Χημική ισορροπία

α) Πρώτος νόμος θερμοδυναμικής

β) Ενθαλπία νόμος HESS, θερμοδομετρία, σχέση ενθαλπίας με την ισχύ του χημικού δεσμού

γ) Δεύτερος νόμος θερμοδυναμικής, εντροπία, ελεύθερη ενέργεια

κατά GIBBS, κριτήριο αυθόρμητης και μη αυθόρμητης αντιδρασης ως και ισορροπίας

δ) Σταθερά χημικής ισορροπίας

ε) Παράγοντες που επηρεάζουν τη χημική ισορροπία

4. Χημική κινητική

α) Ορισμός στιγμιαίας ταχύτητας

β) Θεωρία συγχρούσεων, ενέργεια ενεργοποίησης

γ) Παράγοντες που επηρεάζουν την ταχύτητα

δ) Νόμος ταχύτητας, τάξη χημικής αντιδρασης

ε) Μηχανισμός χημικής αντιδρασης (δευτερεύουσες αντιδράσεις)

σ) Καταλύτες

5. Ιοντικά Διαλύματα

α) Ηλεκτρολυτική διάσταση

β) Διάσταση νερού, PH

γ) Δείκτες

δ) Υδρόλυση

- ε) Ρυθμιστικά διαλύματα
 στ) Γινόμενο διαλυτότητας
 6. Οξειδωσαναγωγή - Στοιχεία ηλεκτροχημείας
 α) Αντιδράσεις οξειδωσαναγωγής
 β) Δυναμικό οξειδωσαναγωγής
 γ) Γαλβανικά στοιχεία
 δ) Ηλεκτρόλυση
- B ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ**
1. Δομή και ιδιότητες υδρογονανθράκων
    - α) Κορεσμένοι υδρογονάνθρακες (απλός δεσμός)
    - β) Αχόρετοι υδρογονάνθρακες (διπλός δεσμός, τριπλός δεσμός, συζυγή διένια)
    2. Ιδιότητες αλκυλαλογονιδίων και εφαρμογές στην οργανική σύνθεση (Αντικατάσταση ωλογήνου, αντιδραστήριο GRIGNARD)
    3. Γενικές ιδιότητες αλκοολών (Αντιδράσεις: αφυδατώσεως, οξειδώσεως, με ανόργανο και οργανικό οξύ, με νάτριο).
    4. Οξέα (Οξινός χαρακτήρας, εστέρες, εστεροποίηση, λίπη και έλαια)
    5. Οπτική Ισομέρεια - πολωσιμετρία
    6. Αμίνες (Γενικά, πρωτοταγείς, δευτεροταγείς, τριτοταγείς, βασικός χαρακτήρας)
    7. Αμινοξέα
      - α) Γενικά
      - β) Γενικές αντιδράσεις παρασκευής
      - γ) Αμφολύτες, ισοηλεκτρικό σημείο
      - δ) Πεπτιδικός δεσμός
      - ε) Αντιδραση με HNO_2
      - στ) Βιολογική σημασία
    8. Γενικά περί υδατανθράκων
    9. Γενικά περί αρωματικών ενώσεων (Αρωματικοί υδρογονάνθρακες, φαινόλες, αλκοόλες, οξέα: να αναφερθούν οι γενικοί τύποι και μία ή δύο χαρακτηριστικές αντιδράσεις)
    2. ΜΗΧΑΝΙΚΗ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗΧΑΝΩΝ
    - Διδαχτέα όλη
 'Όπως κάθε φορά ορίζεται για το αντίστοιχα μάθημα των Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων
    3. ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΑ
    - Διδαχτέα όλη
 'Όπως κάθε φορά ορίζεται για το αντίστοιχα μάθημα των Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων
    4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ
    - Διδαχτέα όλη
      1. Στερεά υλικά

Ελάττωση μεγέθους στερεών υλικών. Μηχανήματα θραύσης. Βαθμός ελάττωσης μεγέθους
 Κοκκυμετρική σύσταση
 Διαχωρισμοί μεγέθους. Κόσκινα. Αεροδιαχωριστής. Κυκλώματα θραύσης - κοσκίνισης
 Μεταφορά και Αποθήκευση στερεών υλικών. Μεταφορικές τανίες. Αναβατόρια. Κοχλίες. SILOS προϊόντων
      2. Φυσικοί και φυσικοχημικοί διαχωρισμοί

Απόσταξη
 Εχχύλιση
 Εήρωνση
 Απορρόφηση - Εκρόφηση
 Κρυστάλλωση
 Φυγοκέντριση
 Καθίζηση
 Δήθιση
 Εξάτμιση
 3. Μεταφορά θερμότητας

Εναλλάκτες θερμότητας
 Παραγωγή θερμότητας Λεβητοσιάσια
 Κλίβανοι - Κάμινος
      4. Μεταφορά ρευστών

Αντλίες υγρών
 Σωληνώσεις - Εξαρτήματα σωληνώσεων
 Αναρροφήτηρες - Φυσητήρες - Αεροσυμπιεστές
 Αποθήκευση υγρών και ψερών
      5. Χημικές διεργασίες

Ειδή χημικών αντιδραστήρων

Κατάλυση
 Υλικά κατασκευής - Διάβρωση
 5. ΧΗΜΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
 Διδαχτέα όλη

    1. Χημική Βιομηχανία ανοργάνων προϊόντων Οξέα - Βάσεις - Άλατα - Λιπαράσματα
 Προϊόντα μη μεταλλικών ορυκτών
 Τσιμέντο
 Κεραμικά
 Γυαλί
 Πυρίμασχα
 Γύψος - Οφρίτης - Κασολίνης - Μπετονίτης - Ασβέστης - Άλατα - Τεχνολογία νερού
 Τεχνολογία νερού
 Πεπιεσμένα αέρια
 2. Μεταλλεύματα - Μεταλλουργία
 Εμπλούτισμός μεταλλευμάτων
 Βιομηχανία Αλουμινίου
 Παραγωγή σιδήρου - χάλυβα
 3. Βιομηχανία οργανικών προϊόντων
 Βιομηχανία τροφίμων (Λίπη, έλαια, γάλα, άμυλο)
 Βιομηχανία ποτών (οίνος, μπύρα)
 Βιομηχανία σαχχάρων
 Βιομηχανία πετρελαίου (διύλιση) - πετροχημικά
 Άλλες οργανικές χημικές βιομηχανίες: Χρώματα - Χαρτί - Εκρηκτικά
 4. Βιομηχανία πλαστικών
    6. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΗΜΕΙΑΣ
  - Διδαχτέα όλη
  - A' ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ
    1. Σταθμικός προσδιορισμός υργασίας
    2. Γραφοχημική ανίχνευση μερικών κατιόντων και ανιόντων
    3. Οξειδωσαναγωγή σγχεμέτρηση (π.χ. μαργανινομετρία)
    - 4) Συμπλοκομετρία (στον προσδιορισμό σκληρότητας νερού) (Να γίνει μικρή εισαγωγή στα σύμπλοκα ίσων)
    - 5) Φασματοφωτομετρία (απλός ποιοτικός και ποσοτικός προσδιορισμός)
  - B' ΓΕΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ - ΦΥΣΙΚΟΧΗΜΕΙΑ
    1. Χημική ισορροπία. Προσδιορισμός σταθεράς χημικής ισορροπίας
    2. Ταχύτητα χημικών αντιδράσεων
      - α) Προσδιορισμός ταχύτητος βασικών διεργασιών (π.χ. ξήρανση υλικών, χρυστάλλωση)
      - β) Επίδραση της συγκέντρωσης (I. Στην κατεύθυνση της χημικής αντίδρασης). (II. Στην ταχύτητα της χημικής αντίδρασης).
      - γ) Επίδραση της θερμοκρασίας
      - δ) Επίδραση των καταλυτών
      3. Γινόμενο διαλυτότητας
        - α) Προσδιορισμός της διμερούτητας. Υπολογισμός γνωμένου διαλυτητών
        - β) Επίδραση κοινού ίσων
        4. Ενεργός ρεύματα
          - α) PH ασθενών οξέων σε διαφορετικές συγκεντρώσεις
          - β) PH διαφορετικών οξέων στην ίδια συγκέντρωση
          5. Εξουδετέρωση
        - Κατασκευή καμπύλης εξουδετέρωσης οξέος - βάσης. Μελέτη της. Επιλογή κατάλληλου δείκτη.
        6. Ρυθμιστικά διαλύματα
          - α) Παρασκευή ρυθμιστικού διαλύματος
          - β) Διερεύνηση της «λειτουργίας» ρυθμιστικού διαλύματος
          7. Θερμοχημεία
            - α) Υπολογισμός θερμότητας καύσης
            - β) Υπολογισμός θερμότητας χημικής αντίδρασης (απλής αντικατάστασης, εξουδετέρωσης)
            - γ) Υπολογισμός θερμώσητας διάλυσης.
          8. Ηλεκτροχημεία
            - α) Κατασκευή απλού ηλεκτροχημικού στοιχείου και μέτρηση της διαφοράς δυναμικού στα ηλεκτρόδια
            - β) Ηλεκτρόλυση - Επικετάλλωση
            - γ) Διάβρωση - Προστασία
            9. Κολλοειδή
          - Σχηματισμός - σταθεροποίηση και κροκιδωση κολλοειδών
          - Γ' ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ
            1. Αλκοόλες

- α) Αλκοολική ζύμωση (παρασκευή αιθυλικής αλκοόλης)
 β) Αλκοολομέτρηση
 γ) Εστεροποίηση (π.χ. παρασκευή οξεικού αιθυλεστέρα)
 δ) Διάκριση αλκοολών και φαινολών
2. Λίτη και λάδια
 α) Σαπωνοποίηση
 β) Προσδιορισμός λιπαρών οξέων σε σαπούνι
 γ) Οξεμέτρηση λαδιών
 δ) Προσδιορισμός ακόρεστων λιπαρών οξέων (π.χ. αριθμός ιωδίου)
3. Υδατάνθρακες
 α) Αναγωγικός χαρακτήρας υδατανθράκων (αντιδραση FEHLING, αντιδραση TOLENS)
 β) Υδρόλυση (διασαχχαριτών και πολυσαχχαριτών)
 γ) Προσδιορισμός σαχχάρων (Πολιοσιμετρία ή διαθλασιμετρία)
 δ) Καραμελοποίηση
4. Πρωτεΐνες
 α) Παρασκευή αμινοξέος (π.χ. γλυκίνης)
 β) Παρασκευή διαλύματος πρωτεΐνών
 γ) Χαρακτηριστικές αντιδράσεις πρωτεΐνών, χρωστικές και καταβύθισης (π.χ. πεπτιδικού δεσμού, αργινίνης, θείου, εξαλάτωση, θρύμβωση)
 δ) Χρωματομετρικός προσδιορισμός διαλύματος πρωτεΐνών (με φασματοφωτόμετρο)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σκόπιμο είναι να δειχθεί η σειρά παρασκευή - απομόνωση - ταυτοποίηση προϊόντος, σε ορισμένες ασκήσεις (π.χ. στις ασκήσεις παρασκευής αιθυλικής αλκοόλης)

Δ' ΧΗΜΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

1. Πετρελαιοειδή
 α) Κλασματική απόσταξη πετρελαίου για τον έλεγχο της ποιότητας του καυσίμου (π.χ. DIESEL)
 β) Προσδιορισμός σημείου ανάφλεξης (π.χ. ορυκτέλαια, DIESEL)
 γ) Μέτρηση ιξώδους, λιπαντικών
 δ) Μέτρηση σημείου ροής σε πετρέλαιο DIESEL
 ε) Προσδιορισμός υγρασίας και αιωρήματος φυγοκεντρικά σε πετρέλαιο DIESEL
 στ) Ογκομετρικός προσδιορισμός μολύβδου σε βενζίνες.
2. Λιγνίτες
 α) Προσδιορισμός υγρασίας (με ξυλόλη)
 β) Προσδιορισμός τέφρας
3. Τσιμέντα - Γύψος
 Προσδιορισμός ταχύτητας πήξεως. Μετά και άνευ προσθέτων
4. Διάφορα
 α) Χρήση ανιοντικών και κατιοντικών ρητινών στον απιονισμό του νερού
 β) Κοκκοκεντρική ανάλυση με σειρά κοσκίνων (π.χ. οικοδομικής άμμου)

Ε' ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ

1. Ένζυμα
 Δράση μερικών ενζύμων και συνθήκες που επηρεάζουν τη δράση τους (π.χ. καταλάση, ουρεάση, λιπάση, πτυαλίνη, πεφίνη, παγκρεατίνη)
2. Βιταμίνες
 Ανίχνευση βιταμινών A, B1 και C
3. Βιολογικά υγρά
 α) Όυρα: Έλεγχος για άλατα, λεύκωμα, σάκχαρο
 β) Αίμα: Προσδιορισμός ομάδων αίματος και παράγοντα RHESUS

Άρθρο 4.

Οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων «Γενικά Ηλεκτρονικά» και «Ηλεκτρονικές Διατάξεις» του κλάδου 15 Ηλεκτρονικής του άρθρου 3 του Π.Δ. 108/1987 (ΦΕΚ 63 Α') τροποποιούνται ως εξής:

- α) Γενικά ηλεκτρονικά από 8 ώρες σε 6 ώρες εβδομαδιαία
 β) Ηλεκτρονικές διατάξεις από 2 ώρες σε 4 ώρες εβδομαδιαία

Επίσης τροποποιείται ο τίτλος του μαθήματος Φαρμακευτική Χημεία του κύκλου 2 Υγεία, Φυσικές Επιστήμες και Κοινωνική Πρόνοια του άρθρου 2 του Π.Δ. 108/1987 (ΦΕΚ 63 Α') και γίνεται Εισαγωγή στο φάρμακο.

Άρθρο 5.

Η διδακτέα ώρη των μαθημάτων Προγραμματισμός Η/Υ (Α Σχεδιασμός Προγράμματος, Β Γλώσσα BASIC), Επεξεργασία Δεδομένων, Τεχνολογία Η/Υ και Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Επιχείρηση του κλάδου 4 Πληροφορικής του άρθρου 3 του Π.Δ. 108/1987 (ΦΕΚ 63 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

- Διδακτέα ώρη
 Μέρος Α': Σχεδίαση Προγράμματος
 1. Εισαγωγή
 Κατανόηση προβλήματος
 Σχεδίαση μεθόδου επίλυσης του προβλήματος
 Κωδικοποίηση προγράμματος
 2. Αλγόριθμος
 Προσδιορισμός και ανάλυση προβλήματος
 Αλγορίθμική επίλυση προβλήματος
 Παράσταση αλγορίθμων
 Φραστική μέθοδος
 Παράσταση αλγορίθμου με φευδοχώδικα
 Διάγραμμα ροής
 Απλοί αλγόριθμοι
 Αλγόριθμοι με επιλογές
 Αλγόριθμοι με βρόχους
 Αλγόριθμοι με αθροιστές, μετρητές
 3. Τεχνικές σχεδίασης προγράμματος
 Ιεραρχικός σχεδιασμός
 Τμηματικός προγραμματισμός (MODULAR PROGRAMMING)
 Βασικές δομές προγράμματος
 Ακολουθία (SEQUENCE)
 Επιλογή (SELECTION)
 Ελεγχόμενη επανάληψη (CONTROLLED REPETITION)
 Δομημένος προγραμματισμός
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα δομημένου προγράμματος
 4. Ολοκλήρωση της ανάπτυξης προγράμματος
 Δομική προγράμματος (TESTING)
 Ανεύρεση λαθών (DEBUGGING)
 Ιχνηλάτιση προγράμματος (TRACING)
 Τεκμηρίωση προγράμματος (PROGRAM DOCUMENTATION)
 Συντήρηση προγράμματος (PROGRAM MAINTENANCE)
 Βιβλιοθήκες προγραμμάτων (PROGRAM LIBRARIES)
 5. Κριτήρια αξιολόγησης προγράμματος
 Ποιοτικά χαρακτηριστικά (αξιοποίηση, ευχρίνεια ονόματα μεταβλητών απλότητα, ευελιξία κ.λ.π.)
 Ταχύτητα εκτέλεσης
 Χώρος μνήμης
 6. Προγράμματα με ένα ακολουθιακό αρχείο εισόδου
 Απλή επεξεργασία
 Εκτύπωση κατάστασης
 Επίπεδα ελέγχου
 7. Προγράμματα με δύο ακολουθιακά αρχεία εισόδου
 Σύνετη δύο αρχείων
 Ενημέρωση βασικού αρχείου, Μεταβολή εγγραφής, Παρεμβολή εγγραφής, Διαγραφή εγγραφής
 8. Προγράμματα με πίνακες
 Αναζήτηση στοιχείων πίνακα
 Ταξινόμηση στοιχείων πίνακα
 9. Προγράμματα που χρησιμοποιούν ακολουθιακά αρχεία με δείκτη
 Απλή εκμετάλλευση αρχείου - εκτυπώσεις
 Ενημέρωση βασικού αρχείου, Μεταβολή εγγραφής, Παρεμβολή εγγραφής, Διαγραφή εγγραφής, Διαλογική ενημέρωση αρχείου
 Διαλογική ενημέρωση αρχείου (Μεταβολή εγγραφής, Παρεμβολή εγγραφής, Διαγραφή εγγραφής)
 Μέρος Β': Γλώσσα προγραμματισμού BASIC

1. Εισαγωγή

2. Τα δομικά στοιχεία της γλώσσας
 Χαρακτήρες
 Λέξεις
 Προτότοπες - Εντολές
 Γενικοί χαρόνες για τη σύνταξη των προτάσεων
 Κανόνες που σχετίζονται με την εκτέλεση των εντολών
 Σταθερές
 Αριθμητικές σταθερές
 Αλφαριθμητικές σταθερές (STRINGS)
 Μεταβλητές (Απλές μεταβλητές, μεταβλητές με δείκτες)
 Η αποθήκευση των τιμών στη μνήμη του υπολογιστή
 (Η αποθήκευση των τιμών των αριθμητικών σταθερών και μεταβλητών, η αποθήκευση των τιμών των αλφαριθμητικών σταθερών και μεταβλητών)

Οι πράξεις και οι παραστάσεις στη BASIC

3. Οι βασικές εντολές της γλώσσας BASIC
 Εντολές Αντικατάστασης (Η εντολή LET, η εντολή SWAP)

Εντολές εισόδου/εξόδου (η εντολή PRINT, η εντολή L PRINT, η εντολή INPUT, η εντολή READ και η δηλωτική πρόταση DATA, η εντολή RESTORE)

Η δηλωτική πρόταση REM

Εντολές σύγρισης και μεταφοράς ελέγχου (Η εντολή GOTO, η εντολή ON... GOTO, η εντολή IF.... THEN)

Εντολές τερματισμού του προγράμματος

Οι εντολές END και STOP

4. Οι διαταγές προς το διερμηνέα (INTERPETER)

Η πρώτη επαφή με το διερμηνέα

Οι λειτουργίες του διερμηνέα

Η διαταγή RUN - Διόρθωση των συντακτικών λαθών του προγράμματος

Οι διαταγές LIST και LLIST

Η διαταγή DELETE

Η διαταγή CONT - Ανίχνευση των λογικών λαθών του προγράμματος

Η διαταγή SAVE

Η διαταγή NEW

Η διαταγή FILES

Η διαταγή LOAD

5. Εντολές επανάληψης

Οι εντολές FOR... TO και NEXT

Οι εντολές WHILE και WEND

6. Πίνακες

Πίνακες μιας και δύο διαστάσεων

Η δηλωτική πρόταση DIM

Τρόπος καταχώρισης των στοιχείων ενός πίνακα στην κεντρική μνήμη

Προγράμματα που χρησιμοποιούν πίνακες

Μέθοδοι ταξινόμησης πίνακα (Ταξινόμηση με ανταλλαγή, Ταξινόμηση με εισαγωγή)

Μέθοδοι αναζήτησης πίνακα (Σειριακή αναζήτηση, Δυαδική αναζήτηση)

7. Συναρτήσεις

Ενσωματωμένες συναρτήσεις (Μαθηματικές συναρτήσεις, Αλφαριθμητικές συναρτήσεις)

Οριζόμενες συναρτήσεις

8. Υπορούτινες - Υποπρογράμματα

Γραφή υπορουτινών - η εντολή RETURN

Κλήση υπορουτινών - η εντολή GOSUB

Κλήση υποπρογραμμάτων - η εντολή CHAIN

Η εντολή COMMON

9. Ο έλεγχος εκτυπωτή και οθόνης

Εντολές εκτυπωτή και οθόνης (Η εντολή CLS, η εντολή BEEP, η εντολή LINE INPUT, οι εντολές PRINT UNING και LPRINT USING, η εντολή LOCATE)

Συναρτήσεις ελέγχου εκτυπωτή και οθόνης (Η συνάρτηση TAB, Η συνάρτηση POS και LPOS, Η συνάρτηση SCREEN, Οι συναρτήσεις INDEYS και INPUTS, Η συνάρτηση SPC)

10. Αρχεία

Περιφερειακή μνήμη, οδηγός μονάδας περιφερειακής μνήμης, φυσικό μέσο

Αρχείο, εγγραφή, πεδίο

Η προσπέλαση στα αρχεία

Κατηγορίες αρχείων

Οι εντολές διαχείρισης των αρχείων της BASIC

Εντολές δημιουργίας και κατάργησης καναλιού (Η εντολή OPEN, Η εντολή CLOSE)

Ανάγνωση από τα σειριακής προσπέλασης αρχεία (Η εντολή LINE INPUT, η εντολή INPUT)

Η εγγραφή στα σειριακής προσπέλασης αρχεία

(Η εντολή PRINT, η εντολή WRITE, η εντολή PRINT USING)

Οι συναρτήσεις στα αρχεία

Η δομή των RECORDS των αρχείων τυχαίας προσπέλασης. Η δηλωτική πρόταση FIELD

Η εγγραφή στο αρχείο τυχαίας προσπέλασης

Η ανάγνωση απ' τα αρχεία τυχαίας προσπέλασης

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Διδακτέα ώλη

1. Εισαγωγή στην επεξεργασία δεδομένων

Βασικές έννοιες

Δεδομένα και πληροφορίες

Πληροφορίες και αποφάσεις

Παράγοντες που επηρεάζουν την επεξεργασία δεδομένων

Οικονομικοί στόχοι και οφέλη

Τα διάφορα στάδια επεξεργασίας δεδομένων

Μοντέλο επεξεργασίας δεδομένων

Το αντικείμενο της πληροφορικής

Επεξεργασία δεδομένων με τη βοήθεια υπολογιστών

Σχέση μεταξύ συμβατικών και τηλεκτρονικών μεθόδων επεξεργασίας δεδομένων

Εξέλιξη υπολογιστών και επεξεργασία δεδομένων

2. Δομή και λειτουργία υπολογιστή

Κεντρική μονάδα επεξεργασίας

Μονάδα ελέγχου

Αριθμητική λογική μονάδα

Καταχωρητές

Κεντρική μνήμη

Περιφερειακές μονάδες και μέσα αποθήκευσης

Μαγνητικές μονάδες

Μη μαγνητικές μονάδες

Λειτουργία υπολογιστή

3. Τύποι και δομές δεδομένων

Τύποι δεδομένων

Απλοί τύποι δεδομένων - Αχέραιος - Πραγματικός - Λογικός - Χαρακτήρας

Σύνθετοι τύποι δεδομένων

Απαριθμητοί τύποι - Διαστήματα - Δομές δεδομένων

Δομές δεδομένων

Στατικές δομές - Πίνακες - Εγγραφές - Σύνολα

Δυναμικές δομές δεδομένων

Λίστες - Σωροί - Ουρές - Ακολουθίες - Δένδρα - Γραφήματα ή δίκτυα

4. Αρχεία υπολογιστών

Γενικές αρχές αρχείων

Αποθήκευση αρχείων

Τύποι αρχείων

Διαδικασίες για την εκμετάλλευση αρχείου - Εισαγωγή - Διαγραφή - Μεταβολή - Αναζήτηση

Οργάνωση και προσπέλαση αρχείων

Οργάνωση αρχείων

Σειριακή (SERIAL) οργάνωση

Ακολουθιακή (SEQUENTIAL) οργάνωση

Ακολουθιακή οργάνωση με ευρετήριο (INDEXED SEQUENTIAL)

Άμεση (DIRECT) οργάνωση - Αρχεία με άμεση σχέση χλειδιού - διεύθυνσης - Αλγορίθμικά αρχεία

Επεξεργασία αρχείων

Έλεγχος

Ταξινόμηση αρχείων

Αναζήτηση εγγραφής

Ενημέρωση εγγραφής

Τεχνική των ενδιαμέσων μνημών (BUFFERING)

Σειριακή (SERIAL) επεξεργασία

Ακολουθιακή (SEQUENTIAL) επεξεργασία

Άμεση (DIRECT) επεξεργασία για ακολουθιακά αρχεία με ευρετήρια

Ασφάλεια δεδομένων

Βάσεις δεδομένων

Οργάνωση δεδομένων

Ένοιες της βάσης δεδομένων

Το σύστημα της βάσης δεδομένων

Δομή μοντέλου δεδομένων - Ιεραρχική (HIERARCHICAL)

Δικτυωτή (NETWORK) - Συσχετική (RELATIONAL)

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα βάσεων δεδομένων

Βάσεις δεδομένων σε μικρούπολογιστές

5. Συλλογή και έλεγχος δεδομένων

Στάδια συλλογής δεδομένων

Συλλογή δεδομένων

Μέθοδοι και μέσα

Έλεγχοι του συστήματος

Προσδιορισμός απαιτήσεων επεξεργασίας

Διαγράμματα ροής - τύποι διαγραμμάτων

6. Λογισμικό (SOFTWARE)

Τύποι λογισμικού

Λειτουργικά συστήματα

Μεταφραστές

Βοηθητικά προγράμματα (UTILITIES)

Προγράμματα εφαρμογών
 Πακέτα εφαρμογών
 Γλώσσες προγραμματισμού
 Γλώσσα μηχανής
 Γλώσσες χαρτηλού επιπέδου
 Γλώσσες υφηλού επιπέδου
 Τύποι γλωσσών υφηλού επιπέδου
 7. Εισαγωγή στην ανάλυση συστημάτων
 Κύκλος ανάπτυξης της εφαρμογής
 Προκαταρκτική μελέτη
 Μελέτη σκοπιμότητας
 Ανάλυση παρόντος συστήματος
 Σχεδιασμός νέου συστήματος
 Γλοστίση και έλεγχος νέου συστήματος
 8. Εφρμογές
 Χαρακτηριστικά εφαρμογών
 Επεξεργασία δεδομένων για εμπορικές εφαρμογές
 Τυπικές εφαρμογές για τη διοίκηση
 Γπολογιστές στο γραφείο
 Άλλες εφαρμογές υπολογιστών
 9. Κοινωνικές επιπτώσεις
 Τεχνολογία και κοινωνία
 Γπολογιστές και κοινωνία
 Εξάρτηση της κοινωνίας από τους υπολογιστές
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα από τη χρήση υπολογιστών
 Η πληροφορική στο μέλλον

3. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ Η/Υ

Διαδικτέα ώλη

1. Αρχιτεκτονική δομή Η/Υ

Οι σύγχρονοι τλεκτρονικοί υπολογιστές
 Εσωτερική δομή των τλεκτρονικών υπολογιστών
 Μονάδα κεντρικής μνήμης
 Αριθμητική λογική μονάδα
 Μονάδα ελέγχου
 Μονάδα εισόδου
 Μονάδα εξόδου
 Το περιβάλλον του Ηλεκτρονικού Γπολογιστή
 Μέγεθος - Δυναμικότητα των Ηλεκτρονικών Γπολογιστών
 Αρχιτεκτονική δομή ενός μεγάλου Υπολογιστή
 Εσωτερική δομή των μικρούπολογιστών
 Τρόποι επεξεργασίας πληροφοριών
 Επεξεργασία κατά ενότητες προγραμμάτων
 Πολυυπρογραμματισμός
 Πολυεπεξεργασία
 Καταμερισμός του χρόνου επεξεργασίας
 Συστήματα πραγματικού χρόνου
 Συγχριτικά στοιχεία υπολογιστών
 Κεντρική μονάδα επεξεργασίας
 Γενικά για την άλγεβρα BOOLE
 Βασικές έννοιες φημιακής λογικής
 Άρνηση (NOT)
 Σύζευξη (AND)
 Διάζευξη (OR)
 Αποκλειστική διάζευξη (EXOR)
 Η οικογένεια των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων TTL
 Το «κύτταρο μνήμης» - FLIP - FLOP
 Καταχωρητής (REGISTER)
 Καταχωρητής ολίσθησης (SHIFTREGISTER)
 Μετρητής ή απαριθμητής (COUNTER)
 Αποκωδικοποιητής (DECODER)
 Αθροιστής (ADDER)
 Εσωτερική δομή του μικροεπεξεργαστή
 Εσωτερικοί καταχωρητές του μικροεπεξεργαστή
 Συσσωρευτής
 Καταχωρητής δεδομένων γενικής χρήσης
 Κακταχωρητές διεύθυνσης
 Απαριθμητής προγράμματος
 Καταχωρητής Εντολών και Αποκωδικοποιητής
 Αριθμητική - Λογική Μονάδα (ALU)
 Κυκλώματα Ελέγχου
 Καταχωρητής αρωρύ (STACK POINTER)
 Βασικές λειτουργίες του μικρούπολογιστή
 Ανάληση Εντολής
 Ανάγνωση Μνήμης

Εγγραφή Μνήμης
 Εισόδος - έξοδος δεδομένων από τις μονάδες εισόδου - εξόδου
 Τεχνική δημιουργίας διευθύνσεων
 Απευθείας προσπέλαση
 Έλλειψη προσπέλαση
 Διεκτοδοτημένη προσπέλαση
 Σχετική προσπέλαση
 Εντολές
 Γλώσσα Μηχανής - Γλώσσα ASSEMBLY - Γλώσσες ανωτέρου επι-
 πέδου
 Υπορουτίνες (SUBRUTINES)
 Διακοπές (INTERRUPTS)
 Αντιπροσωπευτικοί μικροεπεξεργαστές
 3. Μνήμη
 Μνήμες Ημιαγωγών
 Μνήμη τυχαίας προσπέλασης (RAM)
 Μνήμη μόνιμα αποθηκευμένων πληροφοριών (ROM)
 Μνήμες μαγνητικών πυρήνων (δακτυλίων)
 Οργάνωση μνήμης
 Οργάνωση κατά λέξεις
 Οργάνωση κατά BYTES
 4. Σύνδεση κεντρικού υπολογιστή με περιφερειακές μονάδες
 Λειτουργία εισόδου - εξόδου κατά τον έλεγχο του χυρίου προ-
 γράμματος
 Λειτουργία εισόδου - εξόδου με χρήση σημάτων διακοπών
 (INTERRUPTS)
 Τεχνολογία μονάδων εισόδου - εξόδου
 Λειτουργία εισόδου - εξόδου μέσω διαύλων απευθείας προσπέλασης
 μνήμης (ΔΜΗ)
 Τεχνικές διασυνδέσεις
 Παράλληλη διασυνδεση
 Ασύγχρονη σειριακή διασυνδεση
 Σύγχρονη σειριακή διασυνδεση
 Διασύνδεση IEEE 488 (GPIB)
 Διασύνδεση CENTRONICS για παράλληλη μεταφορά δεδομένων
 Σειριακή διασύνδεση RS 232 C
 5. Τεχνολογία περιφερειακών μονάδων
 Κατάταξη των περιφερειακών μονάδων
 Σύνδεση περιφερειακών μονάδων με τον υπολογιστή
 Πληκτρολόγιο - Θύρη (KEYBOARD - VDU)
 Μονάδα εκτύπωσης (PRINTER)
 Είδη και χαρακτηριστικά εκτυπωτών
 Μονάδες σχεδίασης (PLOTTERS)
 Περιφερειακές μονάδες μνήμης
 Μονάδα μαγνητικής ταινίας
 Μονάδες μαγνητικής κασέτας
 Αποθήκευση σε κοινή κασέτα
 Μονάδες μαγνητικών δίσκων
 Μονάδες σκληρού μαγνητικού δίσκου
 Μονάδες σκληρού δίσκου τύπου WINCHESTER
 Μονάδες εύκαμπτου δίσκου
 Ειδικές περιφερειακές μονάδες
 Αναγνώστης χαρακτήρων μαγνητικής μελάνης
 Οπτικός αναγνώστης
 Το ποντίκι (MOUSE)
 Μοχλός ελέγχου (JOYSTICK)
 6. Επικοινωνίες δεδομένων - Δίκτυα επικοινωνίας Η/Υ
 Διαμόρφωση
 Ρυθμός σηματοδότησης
 Χρήση τηλεφωνικού δικτύου στη μετάδοση δεδομένων
 Επίδραση των χαρακτηριστικών της γραμμής μεταφοράς στη μετά-
 δοση δεδομένων
 Τεχνικές μετάδοσης - Ειδικές συσκευές μετάδοσης δεδομένων
 Ανίχνευση - διόρθωση σφαλμάτων μετάδοσης
 Δίκτυα επικοινωνίας υπολογιστών
 Συστήματα τηλεφωνικής μεταγωγής δεδομένων
 Πρωτόκολλα επικοινωνίας
 Πρωτόκολλα διασυνδεσης
 Πρωτόκολλα ελέγχου της σύνδεσης για μετάδοση δεδομένων
 Πρωτόκολλα ελέγχων σ δίκτυο
 Πρωτόκολλα μεταφοράς δεδομένων από άκρη σε άκρη
 Εξοπλισμός δικτύων
 Τοπικά δίκτυα (LAN)
 Ήλεκτρονικό Τσχυδρομείο

Πλεονεκτήματα Η διαδικασία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Προϋποθέσεις για την ύπαρξη ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Προβλήματα σχετικά με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Ο μικρούπολογιστής σε δίκτυο Ο μικρούπολογιστής σε μεγάλα δίκτυα υπολογιστών Ο μικρούπολογιστής σε τοπικά δίκτυα (LANS) VIDEOTEX - TELETEXT Ψηφιακή μετάδοση - τα μελλοντικά δίκτυα 7. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής στη βιομηχανία Σχεδιαση - κατασκευή με τη βοήθεια υπολογιστή (CAO/CAM) Οι χρήσεις του CAD/CAM Τεχνολογία των συστημάτων CAD/CAM CAE CIM και το εργοστάσιο του μέλλοντος Αριθμητικός έλεγχος εργαλειομηχανών Στοιχεία που αποτελούν το σύστημα αριθμητικού ελέγχου Η γλώσσα APT Οι γλώσσες EXAPT GNC	Εισαγωγικές έννοιες Ορισμοί Λογαριασμοί που κινούνται Πελάτες - Προμηθευτές - Μηχανογραφικό Κύκλωμα 6. Σύνταξη του Ισολογισμού - Αποτελέσματα Χρήσεως Ταχτοποίηση των Λογαριασμών Προσωρινό Ισοζύγιο Αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων - Απογραφή Κόστος Πωληθέντων - Καθαρό ύφος πωλήσεων Αποτελέσματα Οριστικό Ισοζύγιο Σύνταξη του Ισολογισμού Κλείσιμο των βιβλίων 7. Παράδειγμα Μηχανογραφικής επεξεργασίας πληροφοριών για τον προγραμματισμό και τη λήψη αποφάσεων Εισαγωγικές έννοιες Κεφάλαιο κινήσεων Ταμειακή ροή Δείκτες που αφορούν τη ρευστότητα Δείκτες που αφορούν τα στοιχεία του Ισολογισμού Δείκτες σχετικοί με το βαθμό εκμεταλλεύσεως του Κεφαλαίου Κινήσεων. Μηχανογραφικά παραδείγματα Αποθέματα Πελάτες - Προμηθευτές 8. Τρόποι οργάνωσης και λειτουργίας Μ/Κ σε μία επιχείρηση. Συγκεντρωτικός τρόπος (BATCH MODE) Αποκεντρωμένος τρόπος (ON LINE MODE) Οργανόγραμμα Μηχανογραφικού Κέντρου
Πλεονεκτήματα της χρήσης εργαλειομηχανών NC Μειονεκτήματα της χρήσης εργαλειομηχανών NC Παραχολούθηση και έλεγχος Βιομηχανικής παραγωγής με υπολογιστή Ιεραρχικά συστήματα ελέγχου για Βιομηχανικές διαδικασίες Εργασίες ελέγχου σε κάθε επίπεδο της ιεραρχίας Το δίκτυο επικοινωνίας Επιδραση της τεχνολογίας VLSI στα ιεραρχικά συστήματα ελέγχου Βιομηχανικά ρομπότ Ο προγραμματισμός των ρομπότ	· Άρθρο 6.
4. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Διδακτέα ώλη 1. Οργανόγραμμα της επιχείρησης και η θέση της μηχανογράφησης α' αυτό Οργάνωση εμπορικής επιχείρησης Οργάνωση Βιομηχανικής επιχείρησης Αποκεντρωμένη οργάνωση της επιχείρησης Ολοκληρωμένο Μηχανογραφικό Σύστημα πληροφοριών Ο ρόλος της Μηχανογράφησης Η θέση της μηχανογράφησης στην οργάνωση της επιχείρησης 2. Βασικές έννοιες Λογιστικής. Ισολογισμός - Ενεργητικό Παθητικό Καθαρή θέση της Επιχείρησης Λογαριασμός - Άνοιγμα Λογαριασμού Χρέωση και πίστωση λογαριασμού Ημερολόγιο - Γενικό - Καθολικό Κόστος - έξοδο - δαπάνη - έσοδο - κέρδος Πάγιο Ενεργητικό - Αποσβέσεις Λογιστικό Κύκλωμα Κατάταξη των λογαριασμών ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο δημιουργούνται Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο Μηχανογραφικό Σύστημα Γενικής Λογιστικής. 3. Προσωπικό Εισαγωγικές έννοιες Αρχείο Προσωπικού Υπηρεσιακή εξέλιξη Προσωπικού Μισθοδοσία Μηχανογραφικό Κύκλωμα Μισθοδοσίας 4. Αποθέματα - Αποθήκες Εισαγωγικές έννοιες Ορισμοί Αποθήκες Παραχολούθηση των αποθεμάτων Κόστος πωληθέντων (περιοδική και διαρκής απογραφή) Μηχανογραφική παραχολούθηση των αποθεμάτων 5. Πελάτες - Προμηθευτές Πελάτες Εισαγωγικές έννοιες Ορισμοί Λογαριασμοί που κινούνται Προμηθευτές	Η διδακτέα ώλη του μαθήματος Στοιχεία φορολογικής νομοθεσίας - Φορολογική Πρακτική του κλάδου 9 Οικονομίας του άρθρου 3 του Π.Δ. 108/87 (ΦΕΚ 63 Α') αντικαθίσταται ως εξής: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ 1. Βασικές έννοιες της φορολογίας Δημόσιες δαπάνες - Δημόσια έσπδα Έννοια του φόρου. Βασικές λειτουργίες του φόρου Φορολογική βάση. Φορολογώμενη βάση. Φορολογικός συντελεστής. Ταξινόμηση των φόρων (ανάλογα με τη φορολογική βάση, ανάλογα με τη φύση του φορολογικού συντελεστή, άμεσοι - έμμεσοι φόροι) Αντιδράσεις των φορολογουμένων στην επιβολή των φόρων (φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή, μετακύληση των φόρων) Δημόσιος προϋπολογισμός (εισαγωγικές παρατηρήσεις, ορισμός δημόσιου προϋπολογισμού και άλλες έννοιες, μορφές δημόσιου προϋπολογισμού) 2. Κώδικας φορολογικών στοιχείων (Κ.Φ.Σ.) Εισαγωγή στον Κ.Φ.Σ. - Γενικές διατάξεις περί βιβλίων και στοιχείων Εισαγωγή στον Κ.Φ.Σ. Γενικές διατάξεις περί βιβλίων και στοιχείων (έννοια επιτηδευματία, υποχρέωσεις επιτηδευματία, γλώσσα τήρησης βιβλίων και στοιχείων, διάκριση επιτηδευματίων) 3. Βιβλία επιτηδευματίων Γενικές και ειδικές εντάξεις επιτηδευματίων Βιβλίο Α' κατηγορίας Βιβλίο Β' κατηγορίας Βιβλίο Γ' κατηγορίας Βιβλίο αποθήκης Βιβλία και στοιχεία υποκαταστήματος Βιβλίο ποσοτικής παραλαβής Πρόσθετα βιβλία και στοιχεία επιτηδευματίων Βιβλία εμπορικού νόμου κ.α. ειδικών νόμων Τρόπος καταχώρησης εγγραφών. Καδικοί αριθμοί. 4. Θεώρηση χαρτοσήμανση, τόπος τήρησης και ενημέρωση βιβλίων και στοιχείων Θεώρηση και χαρτοσήμανση βιβλίων και στοιχείων Τόπος και τρόπος τήρησης βιβλίων και στοιχείων Χρόνος ενημέρωσης βιβλίων 5. Στοιχεία επιτηδευματίων Αποδείξεις λιανικής πώλησης και παροχής υπηρεσιών Τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων

Τιμολόγιο χονδρικής πώλησης αγαθών
 Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών
 Έκδοση δελτίου αποστολής για διακίνηση αγαθών
 Αποδείξεις δαπανών
 Φορτωτικές μεταφορικού γραφείου
 Αριθμηση και περιεχόμενο στοιχείων
 6. Υποβολή φορολογικών στοιχείων
 Υποβολή φορολογικών στοιχείων Α.Φ.Μ.
 Αρμόδιος οικονομικός έφορος για παραλαβή δηλώσεων και φορολογικών στοιχείων
 Δήλωση άλλων εγκαταστάσεων ή αποθηκών
 7. Κύρος, απόρρητο και διαφύλαξη βιβλίων και στοιχείων
 Κύρος και αποδεικτική δύναμη των βιβλίων και στοιχείων
 Απόρρητο βιβλίων και στοιχείων
 Διαφύλαξη βιβλίων και στοιχείων
 8. Δικαιώματα οικονομικού εφόρου, κυρώσεις, δικαιώματα Γηρουργού Οικονομικών
 Δικαιώματα οικονομικού εφόρου
 Κυρώσεις
 Δικαιώματα Γηρουργού Οικονομικών
 9. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων
 Εισαγωγή στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων
 Αντικείμενο και υποκείμενο του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων
 10. Έννοια και πηγές εισοδήματος
 Έννοια εισοδήματος. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα
 Διακρίσεις εισοδήματος
 Εισόδημα από οικοδομές (Α' πηγή), (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος)
 Εισόδημα από εκμίσθωση γαιών (Β' πηγή) (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος)
 Εισόδημα από κινητές αξίες (Γ' πηγή) (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος απαλλαγές).
 Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις (Δ' πηγή) (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, διαχειριστική περίοδος, προσδιορισμός ακαθάριστων εσόδων και καθαρών κερδών)
 Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις (Ε' πηγή) (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος)
 Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (ΣΤ' πηγή) (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, προσδιορισμός ακαθάριστού και καθαρού εισοδήματος, παρακράτηση και απόδοση φόρου από μισθωτές υπηρεσίες)
 Εισόδημα από ελεύθερο επάγγελμα (Ζ' πηγή) (εισόδημα και κτήση εισοδήματος, προσδιορισμός του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος, παρακράτηση και απόδοση φόρου).
 11. Προσδιορισμός φορολογητέου εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου.
 Προσδιορισμός συνολικού εισοδήματος
 Εισοδήματα συζύγου και ανήλικων παιδιών
 Απαλλαγές από το φόρο (προσωπικές απαλλαγές, πραγματικές απαλλαγές).
 Εκπτώσεις από το εισόδημα
 Φορολογητέο εισόδημα
 Υπολογισμός του φόρου
 Εκπτώσεις από το φόρο και προθεσμία καταβολής του
 Προκαταβολή του φόρου
 Δήλωση φορολογίας εισοδήματος
 Τεκμαρτός προσδιορισμός εισοδήματος
 Αρμόδιος οικονομικός έφορος
 12. Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων
 Εισαγωγή στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων
 Γηροκούμενο και αντικείμενο του φόρου
 Απαλλαγές από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων
 Διαχειριστική χρήση
 Προσδιορισμός εισοδήματος νομικών προσώπων (χερδοσκοπικού χαρακτήρα, μη χερδοσκοπικού χαρακτήρα)
 Γηρολογισμός του φόρου
 Δήλωση φορολογίας
 Αρμόδιος οικονομικός έφορος
 Καταβολή του φόρου
 Παρακράτηση φόρου
 13. Φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.)

Έννοια του φόρου προστιθέμενης αξίας
 Αντικείμενο και υποκείμενο του Φ.Π.Α.
 Φορολογητέες πράξεις
 Φορολογητέα αξία και υπολογισμός του φόρου
 Απαλλαγές από το φόρο στο εσωτερικό
 Έκπτωση επιστροφή του φόρου
 Γηροκούμενες των υποκείμενων στο φόρο. Δηλώσεις
 Συντελεστές Φ.Π.Α.
 Φόροι που καταργήθηκαν μετά την επιβολή Φ.Π.Α.

Άρθρο 7.

Η διδακτέα ύλη των μαθημάτων Ηλεκτρονικές μετρήσεις, Γενικά ηλεκτρονικά και Τεχνολογία ηλεκτρονικών εξαρτημάτων - Σχεδίαση του κλάδου 15 Ηλεκτρονικής του άρθρου 3 του Π.Δ. 108/1987 (ΦΕΚ 63 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

1. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Διδακτέα ύλη

1. Ηλεκτρικά μετρητικά όργανα - Μέθοδοι και σφάλματα μετρήσεων
 Βασικές έννοιες και μονάδες μέτρησης
 Μονάδες μέτρησης ηλεκτρικών και μαγνητικών μεγεθών
 Ειδή μετρητικών μηχανισμών
 Μαγνητοηλεκτρικά όργανα ή όργανα πλαισίου
 Ηλεκτρομαγνητικά όργανα
 Ηλεκτροδυναμικά όργανα
 Επαγγειακά όργανα
 Θερμικά όργανα
 Θερμοηλεκτρικά όργανα
 Ηλεκτροστατικά όργανα
 Μέθοδοι μετρήσεων
 Σφάλματα μετρήσεων

2. Μέτρηση ηλεκτρικών μεγεθών
 Μέτρηση συνεχούς ρεύματος - Αμπερόμετρο
 Μέτρηση συνεχούς τάσης - Βολτόμετρο
 Μέτρηση της αντίστασης - Ωμόμετρο
 Μέτρηση αντιστάσεων με «γέφυρα»
 Μέτρηση εναλλασσόμενων ρευμάτων και τάσεων
 Όργανα με ανορθωτές - Πολύμετρα
 Μέτρηση χωρητικότητας
 Μέτρηση αυτεπαγωγής και αμοιβαίας επαγωγής
 Μέτρηση ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος και συντελεστή ισχύος
 Μέτρηση της συχνότητας

3. Μετρήσεις σε χυμανόμενα κυκλώματα

Στοιχεία χυμανόμενου κυκλώματος
 Μέτρηση αυτεπαγωγής με τη μέθοδο συντονισμού
 Μέτρηση χωρητικότητας με τη μέθοδο συντονισμού
 Μέτρηση μικρών χωρητικοτήτων
 Μέτρηση του Q χυμανόμενου κυκλώματος
 Μέτρηση αντιστάσες απωλειών με τη μέθοδο σύγκρισης
 Διαφορική μέθοδος μέτρησης αντιστάσες απωλειών
 Μέτρηση απωλειών σε πυκνωτή
 Μέτρηση θερμικού συντελεστή χυμανόμενου κυκλώματος
 Μέτρηση ακουστικών συχνοτήτων

4. Μετρήσεις με ηλεκτρονικά όργανα

Τα σύγχρονα μετρητικά όργανα
 Αναλογικά ηλεκτρονικά βολτόμετρα
 Ψηφιακά βολτόμετρα
 Γενήτριες ακουστικών συχνοτήτων
 Γενήτριες υψηλών συχνοτήτων
 Γενήτριες σάρωσης και σημειωτές
 Γενήτριες παλμών
 Ο παλμογράφος
 Το χυματόμετρο
 Το πεδιόμετρο

5. Μετρήσεις με παλμογράφο

Οι μετρητικές δυνατότητες του παλμογράφου
 Οι ρυθμιστές και τα δοκιμαστικά του παλμογράφου
 Μέτρηση της τάσης και του ρεύματος

Μέτρηση της συχνότητας

Μέτρηση της διαφοράς φάσης

Μέτρηση παραμέτρων παλμού

Έλεγχος χρυσταλλοδιόδου

Έλεγχος χαρακτηριστικών τρανζίστορ

6. Μετρήσεις σε ηλεκτρονικές διατάξεις

Βασικές παραμέτροι ηλεκτρονικών διατάξεων

Μέτρηση παραμέτρων ενισχυτή χαμηλών συχνοτήτων

Παλμικός έλεγχος επιδόσεων ενισχυτή χαμηλών συχνοτήτων

Μέτρηση παραμέτρων ενισχυτή υψηλών συχνοτήτων

Έλεγχος της ζώνης διέλευσης πομπού

Μέτρηση της στάθμης των αρμονικών πομπού

Μέτρηση του βαθμού διαμόρφωσης πλάτους

Μέτρηση του δέκτη διαμόρφωσης συχνότητας

Μέτρηση ευαισθησίας δέκτη

Έλεγχος της επιλογής δέκτη

Έλεγχος της πιστότητας δέκτη

Έλεγχος απόχρισης τηλεοπτικού δέκτη

Έλεγχος φωρατή συχνότητας

Έλεγχος συντονιστή τηλεοπτικού δέκτη

Μέτρηση της ευαισθησίας τηλεοπτικού δέκτη

Μέτρηση της αντίστασης εισόδου χεραίας

Χάραξη διαγράμματος κατευθυντικότητας χεραίας

Μέτρηση του συντελεστή ενίσχυσης χεραίας

2. ΓΕΝΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ

Διδαχτέα ύλη

1. Στοιχεία για τη δομή της ύλης - Ηλεκτρονική θεωρία μετάλλων

2. Εκπομπή ηλεκτρονίων

Έργο εξόδου ε

Θερμική εκπομπή ε

Φωτοηλεκτρική εκπομπή ε

Δευτερογενής εκπομπή ε

Εκπομπή ε με ισχυρό πεδίο

3. Κίνηση ε σε ομογενές ηλεκτρικό πεδίο - ηλεκτρονικές λυχνίες -

είδη ηλεκτρονικών λυχνιών

Κίνηση ε σε ομογενές ηλεκτρικό πεδίο

Γενικές γνώσεις

Κάθοδος

Άνοδος

Δίοδος χενού

Τρίοδος χενού

Τετράοδος λυχνία

Πεντάοδος λυχνία

Άλλα είδη λυχνιών χενού

Λυχνίες αερίου

4. Κίνηση ε σε χρονικά σταθερό ομογενές μαγν. πεδίο

Κίνηση ε σε συνδιασμένο ηλεκτρικό και μαγνητικό πεδίο

Αρχή εστίασης ηλεκτρονικής δέσμης

Καθοδικός σωλήνας

5. Φωτοηλεκτρικές διατάξεις

Φωτοηλεκτρικά στοιχεία

Φωτοκύτταρο χενού

Φωτοκύτταρα με αέριο

Ευαίσθησία φωτοκύτταρου - εφαρμογές

Φωτοηλεκτρονικός πολλαπλασιαστής

6. Στοιχεία θεωρίας στερεού σώματος

Άγωγοι - μονωτές - ημιαγωγοί

Ενεργειακές ζώνες

Καθαροί ημιαγωγοί

Ημιαγωγοί με προσμίξεις

Επιδραση της θερμοκρασίας και του φωτός στους ημιαγωγούς

7. Κρυσταλλοδιόδοι

Επαφή ρ-η

Επαφή ρ-η με εξωτερική τάση

Χωρητικότητα επαφής ρ-η

Χαρακτηριστικά χρυσταλλοδιόδου

Διόδοι μεταβλητής χωρητικότητας

Διόδος ZENER

Φωτοδιόδος

Διόδος φωτοεκπομπής (L.E.D.)

Ηλιακά στοιχεία

Διόδος BACKWARD

Διόδοι ακίδας

8. Τρανζίστορ

Λειτουργία του τρανζίστορ

Παραμέτρος α (= H_{FB}) και β (= H_{FE}) στο συνεχές

Συνθήκη χόρου - αποκοπής

Βασικές συνδεσμολογίες (CB, CE, CC)

Συνεχή ρεύματα, τάσεις και ισχύς στα χυλώματα των τρανζίστορ

Υβριδικές παράμετροι (παραμέτρος H)

Φωτοτρανζίστορ

Συχνότητες αποκοπής α,β

Πεδικά τρανζίστορ (FET, MOSFET)

9. Θυρίστορ

Διόδος τεσσάρων στρώσεων

Ελεγχόμενος ανορθωτής πυρίτιου (S C R)

10. Ενίσχυση

Πολώσεις

Τάξεις λειτουργίας ενίσχυσηών

Ποιοτικά χαρακτηριστικά ενίσχυσηών

Γραμμική ενίσχυση σημάτων

Ενίσχυσης τάσης χαμηλών συχνοτήτων

Ενίσχυσης ισχύος χαμηλών συχνοτήτων

Συμμετρικοί ενίσχυσης και φασικοί αναστροφείς

Η ανάδραση στους ενίσχυσης

Ενίσχυσης συνεχούς τάσης

Ενίσχυσης υψηλών συχνοτήτων

Απεριοδικοί ενίσχυσης

Οι θόρυβοι στους ενίσχυσης

11. Ταλαντώσεις

Συνθήκες για την παραγωγή ταλαντώσεων

Είδη και ταξινόμηση ταλαντωτών

Ταλαντωτές υψηλών συχνοτήτων

Σταθεροποίηση της συχνότητας των ταλαντώσεων

Ταλαντωτές με κρύσταλλο

Ταλαντωτές χαμηλών συχνοτήτων

Ταλαντώσεις αναστροπής

Δονητές φραγμού

Ψαλλιδισμός

Πολυδονητές

12. Εισαγωγή στις ραδιοσυνδέσεις

Αρχές μετάδοσης πληροφορίας

Διαμόρφωση πλάτους (AM)

Διαμόρφωση συχνότητας (FM)

Η φώραση των σημάτων

Φωρατές πλάτους

Φωρατές συχνότητας

3. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ - ΣΧΕΔΙΑΣΗ

Διδαχτέα ύλη

1. Μονωτικά και σγάριγμα υλικά

Κύριες ηλεκτρικές ιδιότητες

Θερμική ταξινόμηση των μονωτικών

Είδη μονωτικών υλικών

Αγώγιμο υλικό

2. Αντιστάσεις

Χαρακτηριστικά των αντιστάσεων

Τύποι των αντιστάσεων

Αντιστάσεις σύρματος

Μεταβλητές αντιστάσεις

Μέτρηση αντιστάσεων - Βλάβες - Επισκευές

Σχεδίαση - Συμβολισμοί

3. Θερμίστορ

Τεχνολογία των NTC
Θερμίστορ PTC
Βαρίστορ (VDR)
Εφαρμογές
Συμβολισμοί

4. Πυκνωτές

Απώλειες πυκνωτών
Τάση λειτουργίας
Χωρητικότητα και ανοχή
Αντίσταση μονώσεως
Κατηγορίες πυκνωτών
Πυκνωτές πλαστικού διηλεκτρικού
Κεραμικοί πυκνωτές
Πυκνωτές χάρτου
Ηλεκτρολυτικοί πυκνωτές
Ηλεκτρολυτικοί πυκνωτές Αλουμινίου
Ηλεκτρολυτικοί πυκνωτές Ταλαντίου
Ηλεκτρολυτικοί πυκνωτές μη πολωμένοι
Μεταβλητοί πυκνωτές
Κώδικας - σχεδίαση - συμβολισμοί - βλάβες

5. Ηλεκτρονικές λυχνίες

Κάθοδος
Ενέργεια καθόδου
Είδη καθόδων
Κάθοδος οξειδίων
Πλέγματα
Άνοδος
Δεσμευτής αέρος
Υλικά συναρμολόγησης λυχνιών
Απαεροποίηση των λυχνιών
Ειδικές λυχνίες
Τρίοδος αερίου
Βάσεις λυχνιών
Ταξινόμηση λυχνιών
Κώδικες των λυχνιών
Βλάβες - έλεγχος

6. Καθοδικοί σωλήνες

Περιβλημα
Ηλεκτρονικό πυροβόλο
Σύστημα αποκλίσεως
Καθοδικός σωλήνας για παλμογράφους μνήμης
Εικονογράφος
Μαγνητική απόκλιση
Μεταλλοποίηση της οθόνης
Εξωτερικό στρώμα αγωγμάτητας
Κατασκευή εικονογράφων
Έγχρωμος εικονογράφος
Έγχρωμος εικονογράφος αυτορυθμιζόμενος
Εικονογράφος τρινίτρου
Άλλες εφαρμογές των εικονογράφων
Τεχνική του κενού
Έλεγχος - Βλάβες - Επισκευές
Συμβολισμοί

7. Διόδοι

Υλικά
Μέθοδος κατασκευής επαφής
Διόδοι
Τύποι διόδων
Συμβολισμοί - σχεδίαση
Κώδικες

8. Τρανζίστορ

Τρανζίστορ κραμάτων
Τρανζίστορ MEZA
Τρανζίστορ Πλανάρ
Τρανζίστορ Μέζα με εκπομπό και βάση νοθευμένη
Τρανζίστορ ισχύος
Τρανζίστορ FET

Αναγρώριση - έλεγχος - συμβολισμοί

9. Οπτικοηλεκτρονικά στοιχεία

Φωτοκύτταρο

Στοιχεία φωτοαγωγών

Φωτοδίοδος

Φωτοτρανζίστορ

Φωτοθυρίστορ

Φωτοβολταϊκά στοιχεία

Όργανα φωτοεκπομπής

Δείκτης φυχρής καθόδου

Δείκτες νήματος

LED

Ηλεκτρονικός πολλαπλασιαστής

10. Ολοκληρωμένα χυκλώματα

Τεχνική των μασκών

Φωτολιθογραφία

Τρόπος απομόνωσης των λυχνιών

Κατασκευή των αντιστάσεων στα Ο.Κ.

Κατασκευή πυκνωτών

Μονολιθικό Ο.Κ.

Βασική διαδικασία κατασκευής Π.Κ.

Νέες τεχνολογίες

Έλεγχος - επισκευές

11. Τυπωμένα χυκλώματα

Χαρακτηριστικά τυπωμένων χυκλωμάτων

Ταξινόμηση

Βασικά υλικά

Τεχνική αναπαραγωγής γραμμών

Τυπωμένα χυκλώματα (τύπωση - χάραξη)

Διπλευρά τυπ. χυκλώματα

Τυπωμένα πολλών στρώσεων

Νόμοι δημιουργίας της μακέτας

Μέθοδος μονταρίσματος των υλικών

Μηχανές αυτόματης τοποθέτησης υλικών

Κολλητές

12. Σιδηροπυρήνες - Φερίτες - Μνήμες - Κρύσταλλοι

Σιδηροπυρήνες

Φερίτες

Μνήμες

Κρύσταλλοι

13. Πηριά - Μετασχηματιστές

Εκλογή του σύρματος

Υπολογιστές πηριών A.C.

Υπολογιστές πηριών R.F.

Πηριά αποκλίσεως

Μετασχηματιστές

Τύποι μετ./στών

Υλικά κατασκευής πυρήνων

Μετ/τές αέρος

Μετ/τές σε μαγνητικό πυρήνα

Μετ/τές σαν προσαρμοστές

Τοροειδής μετασχηματιστής

Μετ/τής γραμμών για T.V.

Ηλεκτρονόμος

Συμβολισμός

14. Μικρόφωνα

Μικρόφωνο άνθρακος

Κρυσταλλικό μικρόφωνο

Δυναμικό

Μικρόφωνα ταινίας

Μικρόφωνα επαφής

Ακουστικό

Μεγάφωνα

Ηλεκτροδυναμικά μετάφωνα

Ηχεία

Ηχοστήλες

Συμβολισμός

15. Πικάπ - Μαγνητικές κεφαλές - Μαγνητόφωνα

Κατασκευή δίσκου

ΠΙΚΑΠ

Δυναμικά ΠΙΚΑΠ

Μαγνητικές κεφαλές

Κόμπαχτ δίσκοι

Μαγνητικές κεφαλές - ταινίες

Μαγνητόφωνα

Συμβολισμός
 16. Καλώδια - Μικρούλικά - Κεραίες
 Καλώδια
 Οπτικές ίνες
 Μικρούλικά
 Κεραίες
 Συμβολισμός
 17. Εξόπλισμός εργαστηρίου
 Εξόπλισμός εργαστηρίου
 Εργαλεία
 Όργανα
 Προστασία από τον κίνδυνο του τηλεκτρικού ρεύματος

Άρθρο 8

Η διδαχτέα ώλη των μαθημάτων Στοιχεία Μηχανών - Σχεδιάσεις, Κινητήριες Μηχανές, Μηχανουργική Τεχνολογία - Εργαστήριο, Αυτοκίνητο και λοιπά μεταφορικά μέσα του κλάδου 13 Μηχανολογίας του άρθρου 3 του Π.Δ. 108/1987 (ΦΕΚ 63 Α') αντικαθίσταται από τον κίνδυνο του τηλεκτρικού ρεύματος

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗΧΑΝΩΝ - ΣΧΕΔΙΑΣΕΙΣ

Διδαχτέα ώλη
 1. Εισαγωγή
 Γενικά περί μηχανών και απαιτήσεις απ' αυτές
 Τα στοιχεία των μηχανών και το Μηχ/κό Σχέδιο ως γνωστό αντικείμενο
 Σχοποί του μαθήματος
 2. Εισαγωγή στο Μηχανολογικό Σχέδιο
 Σχοτός του Μηχ/κό Σχέδιο
 Είδη μηχανολογικών Σχεδίων
 Όφεις και διάταξη αυτών
 Βοηθητικές όφεις
 Κατακλίσεις στα μηχανολογικά σχέδια
 Επιλογή απαραίτητων όφεων
 Τομές
 Είδη τομών (πλήρης, ημιτομή, μερική, εγκάρσια)
 Συμβολικές τομές
 Συνθηματικές παραστάσεις υλικών
 Επιπέδες Τομές γεωμετρικών στερεών
 Τομή ορθού χώνου από επίπεδο παράλληλο στη βάση του (όφεις - ανάπτυγμα)
 Τομή τετραγωνικού ή εξαγωνικού πρίσματος από επίπεδο μη παράλληλο στη βάση
 Κανόνες αναγραφής διαστάσεων και συντόμευσης στα μηχανολογικά σχέδια
 Παραδείγματα
 Στάδια σύνταξης κατασκευαστικών σχεδίων
 Σχεδιαστής κομματιών από μηχανές
 3. Συνδέσεις
 Γενικά περί συνδέσεων
 Κατηγορίες και είδη συνδέσεων
 Τα μέσα συνδέσεων
 4. Ηλώσεις
 Γενικά, μέρη μιας ηλώσης, πεδίο εφαρμογής των ηλώσεων σήμερα
 Είδη ηλών, υλικά, διαστάσεις
 Τυποποίηση συμβολισμός των ηλών
 Διατάξεις ηλώσεων
 Γεωμετρικά στοιχεία ηλώσεων
 Είδη ηλώσεων ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν
 Εκτέλεση των ηλώσεων. Κακοτεχνίες κατά την εκτέλεση
 Καταπονήσεις
 5. Συνδέσεις με συναρμογή σύφιξης (Σφικτές συνδέσεις)
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα
 Εκτέλεση σύνδεσης
 Τυποποιημένες συναρμογές. Πίνακες. Παράγοντες που επηρεάζουν την κατηγορία και την ποιότητα της συναρμογής.
 Κατανομή τάσεων στο αρσενικό και θηλυκό.
 6. Κοχλιοσυνδέσεις
 Μέρη μιας κοχλιοσύνδεσης
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα των κοχλιοσυνδέσεων
 Κατηγορίες κοχλίων. Παραδείγματα.
 Περιγραφή κοχλίων (Μέρη, ελικοειδής γραμμή, σπείρωμα, μορφές σπειρωμάτων)
 Κατάταξη σπειρωμάτων
 Γεωμετρικά στοιχεία κοχλίου - περικοχλίου

Τυποποίηση τριγωνικών σπειρωμάτων
 Κανονικό σπείρωμα κατά ISO
 Κανονικό Αγγλικό σπείρωμα (WHITWORTH)
 Σπείρωμα σωλήνων
 Λεπτά σπειρώματα. Πεδίο εφαρμογής - τυποποίηση
 Τετραγωνικό σπείρωμα
 Τραπεζοειδές σπείρωμα
 Συμβολισμός σπειρωμάτων στα σχέδια
 Ειδη κοχλίων - Ασφάλιση κοχλιοσυνδέσεων
 Κοχλίες για δυναμική καταπόνηση
 Υλικά κοχλίων
 Σχεδίαση κοχλιοσυνδέσεων
 Σχεδίαση εξαγωνικού κοχλίου και περικοχλίου τριγωνικού σπειρώματος σε συνεργασία (κοχλίας στερέωσης)
 Ανάγνωση σχεδίων από διάφορες εφαρμογές κοχλίων στερέωσεων.
 Ανάγνωση σχεδίων από διάφορες εφαρμογές κοχλίων κινήσεως.
 Σχεδίαση κοχλίων τετραγωνικού ή τραπεζοειδούς σπειρώματος με συμβολική σχεδίαση του πειρώματος και μερική τομή.
 Σχεδίασμός κοχλιοσυνδέσης (κομμάτια - κοχλίες).
 7. Σφρηνώτες συνδέσεις
 • Κατηγορίες αφηγών
 Είδη αφηγών κατά μήκος (περιγραφή - χαρακτηριστικά)
 Πολύσηρην
 Χαρακτηριστικές διαστάσεις
 Επιλογή διατομής από πίνακες
 Υλικά και καταπονήσεις. Εγκάρσιες αφήνες - πείροι.
 8. Συγκολλήσεις.
 Είδη συγκολλήσεων (συνοπτικά)
 Θέσεις κομματιών, προετοιμασία άκρων
 Είδη ραφών - Συγκολλητικά υλικά - παράγοντες ποιότητας ραφής
 Καταπονήσεις συγκολλήσεων με παραδείγματα συγκεκριμένων κατασκευών για κάθε είδος καταπονήσης
 Εσωτερικές τάσεις - Προθέρμανση
 Παράσταση ραφών με σχήμα και με σύμβολα
 Αναγραφόμενα στοιχεία δίπλα από τα σύμβολα
 Ανάγνωση συμβόλων και άλλων πληροφοριακών στοιχείων ραφής από δεδομένο σχέδιο κατασκευής με συγκολλήσεις
 Τοποθετήσεις συμβόλων και άλλων πληροφοριακών στοιχείων ραφής σε δεδομένο σχέδιο κατασκευής με συγκολλήσεις.
 9. Σχεδίαση μεταλλικών κατασκευών με χρήση προφίλ. Είδη μεταλλικών προφίλ, τρόπος σχεδίασης, συμβολισμός, πίνακες. Κεντροβαρικοί άξονες και άξονες ήλωσης ή κοχλιώσης.
 Σχεδίαση μιας απλής μεταλλικής κατασκευής ή τμήματος μεταλλικής κατασκευής.
 10. Ελαστικές συνδέσεις - ελαστήρια.
 Σκοπός των ελαστικών συνδέσεων με ελαστήρια
 Είδη ελαστηρίων
 Υλικά ελαστηρίων - πίνακες τυποποιημένων υλικών
 Φόρτωση ελαστηρίου - Διάγραμμα δύναμης - παραμόρφωση (ποιοτικά)
 Ελαστήρια γραμμικά και μη γραμμικά - ελαστήρια ελαστικού (παραδείγματα)
 Διάγραμμα επιλογής διαμέτρου κυλινδρικού ελικοειδούς ελαστηρίου με κυκλική διατομή σύρματος
 Διάγραμμα καθορισμού επικήκυνσης ελαστηρίου
 Παραδείγματα υπολογισμού ελαστηρίου με διαγράμματα
 Τρόποι σχεδίασης ελικοειδών ελαστηρίων διαφόρων διατομών
 Τρόπος σχεδίασης άλλων ελαστηρίων
 Παραδείγματα σχεδίασης κατασκευών με ελαστήρια διαφόρων τύπων.
 Αναγνώριση ελαστηρίων από σύνθετα σχέδια και προσδιορισμός του σκοπού αυτών σε δεδομένη κατασκευή.
 11. Άξονες - Ατράκτοι
 Διάκριση ατράκτου από άξονα
 Κατάταξη των ατράκτων - περιγραφή
 Υλικά των ατράκτων
 Τυποποίηση διαμέτρων και στροφών
 Καταπονήσεις
 12. Στροφείς
 Περιγραφή - κατάταξη
 Χαρακτηριστικές διαστάσεις
 Καταπονήσεις υπολογισμός ειδικής πίεσης. Πίνακας επιτρεπομένων ειδικών πιεσών
 Σχεδίαση ατράκτου με διαβαθμίσεις.

- 13. Σύνδεσμοι**
 Περιπτώσεις που απαιτούν σύνδεση ατράκτων
 Κατάταξη. Κατηγορίες και χαρακτηριστικά
 Σταθεροί σύνδεσμοι (χαρακτηριστικά, δισκοειδής σύνδεσμος κελυφοειδής)
 Κινητοί σύνδεσμοι (χαρακτηριστικά, σύνδεσμος διαστολής, ελαστικοί σύνδεσμοι, με αλυσίδα, καρντάν, με οδοντωτούς τροχούς)
 Λυόμενος σύνδεσμος (χαρακτηριστικά, σύνδεσμος με δόντια, με κάνω τριβής, με επίπεδο δίσκο, με πολλούς επίπεδους δίσκους τριβής, διεισθύνσεως, υδραυλικοί, ηλεκτρομαγνητικοί).
 Παράγοντες για την εκλογή καταλλήλου είδους συνδέσμου
 Σχεδίαση δισκοειδούς συνδέσμου σε τομή.
- 14. Έδρανα**
 Κατάταξη εδράνων
 Έδρανα ολίσθησης
 Μέρη των εδράνων και περιγραφή αυτών
 Είδη εδράνων ολίσθησης
 Εγκάρσια και αξονικά έδρανα ολίσθησης
 Σταθερά και αυτορρυθμιζόμενα έδρανα ολίσθησης
 Περιπτώσεις που προτιμούνται τα έδρανα ολίσθησης
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα
 Έδρανα κυλίσεως
 Μέρη και περιγραφή αυτών
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα
 Είδη εδράνων κυλίσεως και περιγραφή αυτών
 Τυποποίηση - συμβολισμοί - πίνακες
 Τρόπος στερέωσης
- 15. Οδοντοκίνηση**
 Γενικά για μετάδοση κίνησης
 Μέσα μετάδοσης της κίνησης
 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της οδοντοκίνησης
 Θέσεις των ατράκτων - είδη οδοντωτών τροχών
 Σχέση μετάδοσης κίνησης
 Παράλληλοι οδογυροί τροχοί¹
 Γενικά. Περιγραφή
 Γεωμετρικά στοιχεία της οδόντωσης μετρικού συστήματος και σχέσεις αυτών
 Τυποποίηση
 Σχέσεις δοντιών περιστροφικής ταχύτητας - διαμέτρων - εφαρμογές.
 Μικά
 Κατατομές δοντιών. Γωνία επαφής οδόντωσης με εξειλιγμένη γωνιοκοπή - Διόρθωση (Συνοπτικά οι έννοιες)
 Δυνάμεις στην οδόντωση (ποιοτικά)
 Λίπανση
 Σχεδίαση οδοντωτού τροχού με παράλληλη οδόντωση
 Ελικοειδείς οδοντωτοί τροχοί
 Γενικά, Περιγραφή οδόντωσης
 Γεωμετρικά στοιχεία της οδόντωσης και σχέσεις αυτών (Διάμετροι, βήμα κάθετο και μετωπικό, μοντούλ κάθετο και μετωπικό, φανταστικός αριθμός δοντών)
 Σχέσεις δοντιών - περιστροφικών ταχυτήτων - διαμέτρων - εφαρμογή.
 Δυνάμεις (ποιοτικά)
 Σύγκριση παραλλήλων και ελικοειδών οδοντωτών τροχών.
 Κωνικοί οδοντωτοί τροχοί
 Γενική περιγραφή
 Είδη κωνικών τροχών
 Γεωμετρικά στοιχεία κωνικών τροχών και ευθύγραμμα δόντια
 Πίνακας υπολογισμού.
 Σχέσεις δοντιών - διαμέτρων - περιστροφικών ταχυτήτων.
 Ζευγάρι ατέρμονα κοχλιά - οδοντωτοί τροχοί
 Περιγραφή - είδη ατέρμονα και κορώνας
 Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα
 Σχέση μετάδοσης - Σχέσεις στροφών - αρχών - δοντιών - κορώνας.
 Εφαρμογές
 Πίνακας υπολογισμού γεωμετρικών στοιχείων
 Λίπανση
 Αναγνώριση οδοντωτών τροχών σε σύνθετα σχέδια (π.χ. μειωτήρες, κιβώτια ταχυτήτων κ.λπ.)
 Πλανητικά συστήματα
 Γενικά είδη μειωτήρων με οδοντωτούς τροχούς
 Μέρη ενός πλανητικού συστήματος. Λειτουργία
 Περιπτώσεις μετάδοσης. Σχέση μετάδοσης
 Πλεονεκτήματα
- 16. Ιμαντοκίνηση**
 Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα
 Είδη ρωτοκινήσεων. Είδη τροχαλιών και μάντων - χαρακτηριστικές διαστάσεις. Τυποποίηση
 Ολισθηση μάντα. Απώλεια στροφών - Τόξο τυλίξεως
 Τρόποι τανύσεως
 Σχέση μετάδοσης, Σχέση στροφών - διαμέτρων, εφαρμογές
 Πλεονεκτήματα ρωτοκινήσης με τραπέζοειδείς μάντες
 Πλεονεκτήματα ρωτοκινήσης για οδοντωτό μάντα
 Σχεδίαση αυλακωτής τροχαλίας για τραπέζοειδείς μάντες (απλής ή κλιμακωτής)
- 17. Άλυσοκίνηση**
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα
 Είδη άλυσιδών και άλυσοτροχών. Χαρακτηριστικές διαστάσεις - τυποποίηση.
 Διατάξεις άλυσοκινήσεων, κλάνις άλυσιδας τόξο εμπλοκής - τρόποι τάνυσης.
 Σχέση μετάδοσης. Σχέση στροφών - δοντιών διαμέτρων. Εφαρμογές.
 Κατασκευαστικά στοιχεία άλυσοτροχών - άλυσιδας με ρόλλους
 Διόγραμμα επιλογής άλυσιδής υπερβατήσης για τη μεταφερόμενη ισχύ και τις στροφές.
 Μειωτήρες P.I.V.
- 18. Μετάδοση με τροχούς τριβής**
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα
 Θέση ατράκτων. Είδη τροχών τριβής. Γλικό τροχών
 Απώλεια στροφών - Σχέση μετάδοσης
- 19. Μηχανισμοί**
 Στοιχεία που σχηματίζουν τους μηχανισμούς. Είδη.
 Μηχανισμός στροφάλου. Περιγραφή. Εφαρμογές.
 Μηχανισμός ταχείας επιστροφής (πλάνης) περιγραφή εφαρμογές
 Μηχανισμός σταυρού Γενεύης. Περιγραφή. Εφαρμογές
 Μηχανισμός εκκέντρου. Περιγραφή. Εφαρμογές.
 Μηχανισμός τεσσάρων ράβδων.
- 20. Μέσα στεγανότητας - Ταιμούχες**
 Στυπιοθίπτες με στεγανωτικό υλικό
 Είδη στεγανωτικών υλικών
 Ταιμούχες. Περιγραφή. Τυποποίηση
 Στυπιοθίπτες χωρίς στεγανωτικό υλικό.
- 21. Στοιχεία μεταφοράς ρευστών (Σωληνώσεις - εξαρτήματα)**
 Μέρη μιας σωληνώσεως. Παραδείγματα
 Χαρακτηριστικά στοιχεία σωλήνων
 Ονομαστική διάμετρος, ονομασιακή πίεση
 Είδη και ποιότητες υλικών
 Τυποποίηση. Χρώματα και κωδικοί αριθμοί
 Ένωση των σωλήνων
 Είδη περεμβασμάτων
 Όργανα των σωληνώσεων
 Συμβολική παράσταση εξαρτημάτων και οργάνων διεκτύων σωληνώσεων
 Τρόποι σχεδίασης γραμμών μεταφοράς ρευστών (συμβατική - γραμμική)
 Ανάγνωση δεδομένων απλών σχεδίων, εγκαταστάσεων σωληνώγραμμών (π.χ. ύδρευσης, θέρμανσης, απωλετέυσης κ.λπ.)
- 22. Συρματοσχοινά**
 Σκοπός, είδη συρματοσχοινών. Περιγραφή
 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα
 Παράγοντες διάρκειας ζωής
 Είδη συρματόσχοινων
 Τυποποίηση, χρήση πινάκων
 Καταπονήσεις (χωρίς υπολογισμούς)
 Συντήρηση. Διαπίστωση ωρίμανσης για αντικατάσταση
- 23. Τύμπανα**
 Σκοπός - είδη τυμπάνων. Περιγραφή. Μικά
 Τρόποι στερέωσης (σε ατράκτο και σε άξονα)
 Διάμετρος και μήκος τυμπάνου
- 24. Τροχοί αναστολής**
 Είδη τροχών αναστολής
 Τροχοί αναστολής με πείρους τριβής
 Τροχοί αναστολής με δόντια και νύχι (εσωτερικοί - εξωτερικοί)
- 25. Πέδες (φρένα)**
 Είδη φρένων - Αρχή λειτουργίας
 Φρένα με σιαγόνες
 Ταινιοπίδες
 Δισκόφρενα

- Ηλεκτρόφρενα
Αυτόματες πέδες
Τρόποι ενεργητοποίησης των φρένων (Μηχανικά - υδραυλικά)
- 26. Κατασκευαστικό σχέδιο σύνθετων κατασκευών**
Τι περιλαμβάνει ένα κατασκευαστικό σχέδιο
Σχεδίαση συνεργαζόμενών απλών εξαρτημάτων
Σκαριφήμα - μέτρηση από πραγματικό αντικείμενο.
Γενική σχεδίαση διάταξης συνεργαζόμενών απλών εξαρτημάτων (γενικό υπόμνημα κ.λπ.)
Κατασκευαστική σχεδίαση των επιμέρους απλών εξαρτημάτων (όψεις, διαστάσεις, τοποθέτηση δοσμένων ανοχών, σύμβολα κατεργασίας, συμβολαιμός υπόμνημα κ.λπ.)
- 2. ΚΙΝΗΤΗΡΙΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ**
Διδαχτέα ύλη
1. Εισαγωγικές έννοιες
Ορισμός Κ.Μ. - εργαζόμενη ουσία Κ.Μ.
Κατάταξη Κ.Μ. - Εργομηχανές
2. Αντλίες
Είδη αντλιών και περιγραφή αυτών (εμβολοφόρες, περιστροφικές, θετικού εκποιματος)
Χαρακτηριστικά στοιχεία αντλιών
Παροχή αντλιών
Απόδοση - ισχύς αντλιών και χαρακτηριστικές καμπύλες λειτουργίας αυτών
- Σύγκριση διαφόρων τύπων αντλιών
3. Αεροσυμπιεστές
Χρήση συμπιεσμένου αέρα
Τύποι και κατάταξη αεροσυμπιεστών
Παλιδρομικοί αεροσυμπιεστές
Περιστροφικοί αεροσυμπιεστές
Χαρακτηριστικά στοιχεία αεροσυμπιεστών
Λίπανση και φύξη αεροσυμπιεστών
4. Λέβητες
Γενικά (σκοπός, εγκατάσταση - βασικά μέρη λεβήτων, φλογοσυλωτών - υδραυλωτών)
Γενικά χαρακτηριστικά λεβήτων - λειτουργία
Βασικές αρχές κατασκευής και ικανοποιητικής λειτουργίας των λεβήτων
Κατάταξη λεβήτων και σύντομη περιγραφή αντιπροσωπευτικών τύπων (Φλογοσυλωτοί λέβητες - περιγραφή λέβητα με φλογοσωλήνα και αεριστικούς, Γδραυλωτοί λέβητες - κατάταξη ανάλογα με την χυλοφορία νερού α) ελεύθερης χυλοφορίας, β) ταχείας χυλοφορίας, Ατμογεννήτρια)
- Συσκευές και βιοηθητικά εξαρτήματα λεβήτων (υπερθερμαντήρας - οικονομητήρας και προθερμαντήρας)
Απώλειες και απόδοση του λέβητα
Συσκευές καύσεως για τη λειτουργία των λεβήτων
Περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις από τη λειτουργία των λεβήτων
Χρήση λεβήτων στην Ελλάδα
5. Ατμοστρόβιλοι
Γενικά (δράση - αντίδραση)
Κατάταξη
Κύρια μέρη και περιγραφή αυτών
Στρόβιλοι δράσεως
Στρόβιλοι αντιδράσεως
Στρόβιλοι μικτοί
Απώλειες - απόδοση και ισχύς ατμοστροβίλων
6. Αεριστρόβιλοι
Κατάταξη - χυλώματα λειτουργίας (C_ρ, C_ν) - περιγραφή
Εφαρμογές αεριστροβίλων
Απώλειες - απόδοση και ισχύς αεριστροβίλων
7. Ατμομηχανές (παλινδρομικές)
Κατάταξη
Περιγραφή κυρίων μερών
Ενδεικτική και πραγματική ισχύς
Σύγκριση με ατμοστρόβιλους
8. Μ.Ε.Κ.
Ορισμός θερμικού κινητήρα (Κιν. εσωτ. καύσης)
(Κιν. εξωτ. καύσης)
Μετατροπή παλινδρομικής κίνησης και περιστροφικής
Κατάταξη των Μ.Ε.Κ.
Οι χρόνοι του κινητήρα (με σχηματική παράσταση)
9. Βενζινομηχανές
Περιγραφή μονοκυλίνδρου 4-χρονου βενζινοκινητήρα
- Θεωρητική λειτουργία και θεωρητικά διαγράμματα 4-χρονου βενζινοκινητήρα
Πραγματική λειτουργία και πραγματικά διαγράμματα 4-χρονου βενζινοκινητήρα
Περιγραφή μονοκυλίνδρου 2-χρονου βενζινοκινητήρα
Θεωρητική λειτουργία και θεωρητικά διαγράμματα 2-χρονου βενζινοκινητήρα
Πραγματική λειτουργία και πραγματικά διαγράμματα 2-χρονου βενζινοκινητήρα
Σύγκριση 4-χρονου και 2-χρονου βενζινοκινητήρα
Εξαέρωση και καύση της βενζίνης
Σύστημα τροφοδοτήσεως
Σύστημα αναφλέξεως βενζινοκινητήρα
10. Πετρελαιομηχανές
Περιγραφή μονοκυλίνδρου 4-χρονου πετρελ/κιν.
Θεωρητική λειτουργία και θεωρητικά διαγράμματα 4-χρονου πετρελαιοκινητήρα
Πραγματική λειτουργία και πραγματικά διαγράμματα 4-χρονου πετρελαιοκινητήρα
Περιγραφή μονοκυλίνδρου 2-χρονου πετρελαιοκινητήρα
Θεωρητική λειτουργία και θεωρητικά διαγράμματα 2-χρονου πετρελαιοκινητήρα
Πραγματική λειτουργία και πραγματικά διαγράμματα 2-χρονου πετρελαιοκινητήρα
Σύγκριση 4-χρονου και 2-χρονου πετρελαιοκινητήρα
3. ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
Διδαχτέα ύλη
1. Το μηχανουργείο
Ποιος είναι ο εξοπλισμός του Μηχανουργείου
Οι εργασίες που εκτελούνται στο Μηχανουργείο
2. Προστατευτικά μέτρα - μέσα προλήφθεων ατυχημάτων
3. Γενικά για τα Μηχανουργικά υλικά
Περί μετάλλων, χραμάτων και λοιπά υλικά Χάλυβες
Θερμικές κατεργασίες των ανθρακούχων χαλύβων
Χαλύβδινα μιασκατεργασμένα προϊόντα του εμπορίου (ελάσματα, ράβδοι, λάμες, σωλήνες κ.λπ.) επίδειξη των διαφόρων υλικών, ολοκληρωμένες κατασκευές.
4. Μετρήσεις διαστάσεων
Συστήματα μονάδων μέτρησης μηχάνων
Μετρικό και Αγγλοσαξωνικό σύστημα και η σχέση μεταξύ τους
Όργανα μέτρησης μηχάνων
Μετρητικοί κανόνες
Παχύμετρα μετρικά και αρχή Βερνιέρου
Μικρόμετρα μετρικά εξωτερικά - εσωτερικά Βαθύμετρα
Εξέλιξη των μετρητικών οργάνων
Ασκήσεις μετρήσεων μηχάνων και οριζοντιώσης (χρήση ρίγας, παχυμέτρου, μικρομέτρων, μοιρογνωμόνιου, γωνίας, κεντρογωνίας, αεροστάθμης)
(Για τις ανωτέρω ασκήσεις θα υπάρχουν δοκίμια προς μέτρηση και αντίστοιχα φύλλα έργου)
- Συναρμογές και αναχές συναρμογών
Βασικές έννοιες και ορισμοί
Συστήματα συναρμογών (ISO, DIN, κ.λπ.)
5. Βασικά εργαλεία χάραξης
Εργαλεία, όργανα και μέσα χάραξης
Χάραξη σε ελάσματα διαφόρων γεωμετρικών σχημάτων έργα (χρήση χαράκης, υφομετρικού χαράκη, κοινού και με Βερνιέρο, πλάκα εφαρμογής, διαβήτες, πόντες, παραλληλα V)
6. Εργαλεία συγχράτησης
Μέσα συγχράτησης (Μέγγενες - σφυγκτήρες)
Τραπέζι εργασίας
7. Εργαλεία χρούσης
Είδη εργαλείων χρούσης
8. Εργαλεία σύσφιξης κοχλίων και περικοχλίων
Είδη και περιγραφή κεφαλής κοχλίων και περικοχλίων
Κατασβίδια, κλειδιά με σταθερό και ρυθμιζόμενο άνοιγμα, ειδικά κλειδιά
- Έργα: (συναρμολόγηση - αποσυναρμολόγηση κοχλιοσυνδέσεων)
9. Εργαλεία κεριού με κόφη
Είδη κοπιδών
Είδη μεταλλοπρίων χεριού και μηχανικών
Μεταλλοφάλιδα, κόφτες, πένσες, τομπιδία
Είδη λιψών
Είδη ξυστρών

Έργα α) κοπής και αποκοπής β) διαμόρφωση συρμάτων γ) κοπή ελάσματος (για άσκηση διαμόρφωσης) δ) γώνιασμα και λείασμα επιφανειών (χρήση σιδεροπρίου, φαλιδιού χειρός, πένσας κοπιδιού μηχανοπρίου, λίμας, ξύστρας)

10. Δράπανα - Τρυπανία - Διάτρηση

Ειδη δραπάνων

Ειδη τρυπανιών

Έργο: διάτρησης του έργου 9 : δ

11. Ζουμπάδες

Ειδη ζουμπάδων

12. Γλύφανα - Γλύφανση

Ειδη γλυφάνων - γλύφανση

Έργο: Γλύφανση του έργου 9 : δ

13. Σπειροτόμοι - Σπειροτόμηση

Ειδη και χαρακτηριστικά κοχλίων και περικοχλίων

Συστήματα τυποποιήσης σπειρωμάτων

Μετρικά και Αγγλοσαξωνικά

Σπειροτόμοι εσωτερικοί και εξωτερικοί (κολακούζα - ΒΙΔΟΛΟΓΟΙ)

Μονέλλες κολακούζων και Βιδολόγων

Έργο: α) κοχλιοτόμηση έργου 9 : δ

β) κατασκευή αμφοκοχλίων (μπουζωνιών)

14. Κατεργασίες διαμόρφωσης εν φυσχρώ

Κάψη με απλά και μηχανικά μέσα

Αποκοπή με εργαλεία χεριού και μηχανικά μέσα

Έργα: α) διαμόρφωση έργου 9 : γ, β) Κυλινδρική διαμόρφωση ελάσματος και διαμόρφωση και ενίσχυση, γ) κοπή και διαμόρφωση σε πρέσσα

15. Μέθοδοι σύνδεσης μεταλλικών και πλαστικών σωλήνων

Χαλύβδινοι, χάλκινοι και πλαστικοί σωλήνες

Εξαρτήματα σωληνώσεων

Σπειροτόμηση σωλήνων

Εργαλεία και εργασίες σωληνώσεως

Έργα: α) Κοχλιοτόμηση σωλήνων και συναρμολόγηση αυτών με διάφορα εξαρτήματα, β) κοπή χάλκινων σωλήνων, γ) κοπή και συγκόλληση πλαστικών σωλήνων

16. Συνδέσεις μεταλλικών κομματιών

Έργο: ειδη συνδέσεως, κοχλιοσυνδέσεις, τηλώσεις, θηλιαστές

Έργο: Σύνδεση θηλιαστή και με ήλους

β) Σύνδεση λυόμενη με κοχλίες (Συνδυασμός με έργο 9:δ)

17. Συγκολλήσεις

Ετερογενείς συγκολλήσεις (μαλακές και σκληρές)

Καστιτεροσυγκολλήση

Αυτογενής συγκολλήση

Οξυγονοσυγκολλήσεις

Ηλεκτροσυγκολλήσεις

Ηλεκτροσυγκολλήσεις με αντίσταση

Έργα: Καστιτεροκολλήσεις (έργων 15: β και 16:α)

β) οξυγονοκολλήσεις ελασμάτων, σωλήνων, (έργων 14: β και 15: β)

γ) Ηλεκτροσυγκολλήσεις τόξου δ) Ηλεκτροσυγκολληση αντίστασης

18. Χύτευση - Χυτήριο

Τύπωμα, τήξη μετάλλου, χύτευση στο χώμα και σε μήτρα Έργο:

Τύπωμα σε χώμα

19. Εισαγωγή στις κατεργασίες και στις εργαλειομηχανές κοπής

Κατάταξη των κατεργασιών κοπής

Γενικά για την κινηματική των κατεργασιών κοπής

συνθήκες κοπής

Κατάταξη των εργαλειομηχανών και οι κυριότερες κατεργασίες

20. Τόρνος - Τόρνευση

Τα κύρια μέρη του τόρνου

Χειρισμός και λειτουργία του τόρνου

Κατεργασία στον τόρνο

Έργα: α) κατασκευή άξονα, με κλιμακωτές διαμέτρους

β) Ωστικός άξονας μηχανών (με χώνους και αυλακώσεις)

γ) κατασκευή κοχλίων - περικοχλίων δ) κατασκευή ασφυριού μπάλλας

ε) κατασκευή πόντας - εφαρμοστού

21. Πλάνη - Πλάνισμα

Περιγραφή και λειτουργία της πλάνης

Κατεργασία στην πλάνη

Έργο: α) κατασκευή παρόλληλου V

22. Φρέζα - Φρέζαρισμα

Περιγραφή και λειτουργία φρέζας

Διαιρέτης

Κατεργασία στη φρέζα

Έργα: α) κατασκευή εξαγώνου και τετραγώνου (έργο 20:γ)

β) κατασκευή σφηνοιδρόμων

23. Λειαντικές Μηχ. (Ρεκτιφίε - Λείανση)

Περιγραφή και λειτουργία

Έργο: Λείανση έργου 21: α

24. Μηχανές Αυλακώσεων - Αυλακώσεις

Περιγραφή και λειτουργία

25. Μηχανές αφαιρέσεως μετάλλου με ηλεκτρικό σπινθήρα και τηλεχρογημικών

Περιγραφή και λειτουργία

4. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Διδαχτέα ύλη

1. Εισαγωγικές έννοιες

Τα κυριότερα μεταφορικά μέσα

(αυτοκίνητο, αεροπλάνο, τραίνο, πλοίο)

Χρησιμότητα εκάστου μεταφ. μέσου και σύγχριση μεταξύ τους.

2. Αυτοκίνητο

Ανάλυση του αυτοκινήτου (κύρια μέρη - συστήματα και προορισμός εκάστου)

α) Φέρουσα κατασκευή, αμάξωμα, κινητήρας, συστήματα μετάδοσης της κίνησης, β) πέδησης, γ) Διεύθυνσης, δ) ανάρτησης ε) Ηλεκτρικό και όγκα μετρήσεων και ελέγχου

Τύποι και κατάταξη των αυτοκινήτων

3. Φέρουσα κατασκευή (πλαίσιο)

Τύποι φερουσών κατασκευών (επιβατικών, φορτηγών και λεωφορείων)

Εξέλιξη της φέρουσας κατασκευής

4. Αμάξωμα και πήγμα

Τύποι αμάξωμάτων

Εξέλιξη του αμάξωματος

5. Σύστημα μεταδόσεως της κίνησης

Κύρια μέρη συστήματος μετάδοσης κίνησης

Συμπλέκτης (προορισμός)

Μηχανικοί συμπλέκτες τριβής (περιγραφή λειτουργία)

Αυτόματοι συμπλέκτες (αναφορά - πλεονεκτήματα)

Υδραυλικοί συμπλέκτες (περιγραφή λειτουργία)

6. Κιβώτιο ταχυτήτων

Προορισμός κιβωτίου ταχυτήτων

Τύποι κιβωτίων ταχυτήτων

Βασικός τύπος κιβωτίου ταχυτήτων με τρεις άξονες και ίσια δόντια, περιγραφή λειτουργία

Κιβώτιο ταχυτήτων με συγχρονισμό εμπλοκής - μονίμου εμπλοκής και λοξά δόντια

Εξέλιξη του κιβωτίου ταχυτήτων

Σύστημα επιλογής ταχυτήτων

7. Ατρακτος (άξονας μεταδόσεως κινήσεως)

Προορισμός - επίδραση γωνίας στη μετάδοση

Σύνδεσμοι - τύποι πολυσπάστων συνδέσμων

Τρόπος μεταδόσεως της άθλησης στους κινητήριους τροχούς (ανοιχτού τύπου - κλειστού τύπου)

8. Διαφορικό

Προορισμός - Περιγραφή - λειτουργία

Ημιαξόνια πλωτοί κινητήριοι άξονες

Τύποι ημιαξόνων (αξόνων) - απλοί άξονες - πλωτοί άξονες - τελείων πλωτοί - Ημιπλωτοί άξονες - πλωτοί κατά τα 3/4

Εξέλιξη του Διαφορικού

9. Άξονες τροχών (Εμπρόσθιοι)

Διευθύντριοι και διευθύντριοι συγχρόνως (αρθρωτός)

10. Τροχοί και ελαστικά

Τροχοί (πλήμνη, δίσκος, σώτρω (Ζάντα))

Επίσωτρα ελαστικά και τεχνικά καρακτηριστικά αυτών

Χρήση ελαστικών

11. Σύστημα πέδησης

Γενικά (τριβή, είδη πεδήσεως)

Μηχανική πέδηση (περιγραφή λειτουργία)

Υδραυλική πέδηση (περιγραφή λειτουργία)

Περιγραφή και λειτουργία Αντλίας φρένων

Περιγραφή και λειτουργία κυλινδρων φρένων στους τροχούς

Χειρόφρενο περιγραφή λειτουργία (σχέδιο)

Διοικόφρενο περιγραφή λειτουργία (σχέδιο)

12. Σύστημα Ανάρτησης

Γενικά, τύποι αναρτήσεων

Ανάρτηση με ημιελλειπτικά ελατήρια

- » ελικοειδή ελατήρια
» ρόβιδους στρέψεως
» υδροπνευματική
- Αποσβεστήρες ταλαντώσεων (Αμορτισέρ)
13. Σύστημα Διευθύνσεως
Περιγραφή και Λειτουργία συστήματος Δ/νσεως (με ατέρμονα χολία)
Τύποι πυξίδων Δ/νσεως
Γεωμετρία του συστήματος Δ/νσεως
14. Ηλεκτρικό Σύστημα (εγκατάσταση)
Γενικά - Κύρια Μέρη Ηλεκτρικής Συστήματος
Κύκλωμα παραγωγής και αποθήκευσης Ηλεκτρικής ενέργειας (Περιγραφή - Λειτουργία - προορισμός εκάστης συσκευής)
Κύκλωμα καταναλώσεως Ηλεκτρ. Ενέργειας
15. Κινητήρας
Τύποι κινητήρων (σύντομη περιγραφή)
Εξέλιξη του κινητήρα αυτοκινήτων
16. Πλοιού
Γενικά περί πλοιού (Τι είναι πλοίο και η χρησιμότητά του)
Τύποι πλοίων και κατάταξη αυτών
Γενική περιγραφή - ονοματολογία πλοίου
Διαστάσεις του πλοιού - Σχήμα πλοίου
Ναυπηγικές γραμμές
17. Στατική θεώρηση του πλοιού
Αντωση, βάρος πλοιού, κέντρο βάρους, εκτόπισμα Πλευστότητα - Συντελεστές σχήματος πλοιού
18. Αντίσταση και πρόωση πλοίων
Γενικά για την αντίσταση και πρόωση των πλοίων (αντίσταση τριβής, αντίσταση κυματισμού, αντίσταση αέρος, αντίσταση στροβιλίσμου)
Συστήματα προώσεως πλοίων
Τύποι προωθητήρων (έλικα)
19. Πηδάλιο και πηδαλιούχοι πλοίου
Πηδάλιο πλοιού
Πηδαλιούχηση
Δυνάμεις από την επενέργεια του πηδαλίου
20. Τραίνο
Γενικά περί σιδηροδρόμων βασικά χαρακτηριστικά του σιδηροδρόμου
- Ειδη των σιδηροδρομικών γραμμών
Διαιρεση των σιδηροδρομικών γραμμών
Επιδομή της γραμμής - Γενικά Χαρακτηριστικά της επιδομής
Συσκευές γραμμής και αλλαγές τροχιάς
Γραμμές ηλεκτρικής τροφοδοτήσεως επίγειες και εναέριες
21. Τροχαίο υλικό
Σιδηροδρομικό όχημα τα μέρη του οχήματος και προορισμός εκάστου
Το ελκόμενο υλικό (βαγόνι)
(Τύποι βαγονιών, Βαγόνια τροχοδρόμων, τραμ, μετρό)
22. Κινητήριο υλικό
Ατμάμαξα (DIESEL άμαξα) (Ατμομηχανή περιγραφή και λειτουργία σε μονογραμμικό σχέδιο)
Αυτοκινητάμαξα
23. Αεροπλάνο
Γενικά περί αεροπλάνου, τι είναι αεροπλάνο και χρησιμότητα
Γενικά, περιγραφή - κατηγορίες
24. Αρχές πτήσεως
Αρχές κτήσεως
Αντωση Αντίστασης
Πηδαλιούχηση και σύστημα πηδαλιούχησης
Ελιγμοί (απογείωση - άνοδος - ευθεία και οριζόντια πτήση - κάθοδος).
25. Προωθητικά Συστήματα
Πρωτητικά συστήματα (σύντομη περιγραφή)
(Εμβολοφόροι κινητήρες, κινητήρες δια αντίστασεως, Αεροστρόβιλοι εξέλιξη)
Στον Γιουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.
- Αθήνα, 3 Μαρτίου 1988
- Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ
- Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ